

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΑΡΟΜΗ

Ἐν Ἑλλάδι Δρ. 10 — Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. χρ. 12.
Ἡ συνδρομή εἶναι προπληρωτέα ἰτησίας ἢ κατ' ἐξαμηνίαν
εἰς δύο ἴσας δόσεις.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΥΠΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»

Ἐν ἑδρῇ Βουλῆς, 23, ὑπὸ τὸ Συναγωγικὸν τῆς Νέας Ἀγύπτου.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται λειπ. 20.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — 3 Ἰουνίου 1884.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΕΛΤΙΟΥ: Σγούτειος διαγωνισμός. — Ἔργα καὶ ἡμέραι. — Φιλολογικά, ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά. — Ἐπιστολαί — Ἡμερολόγιον. — Ἐβδομάς. — Ἀπαντήσεις ἀνευ ἐρωτήσεων. — Αἰνίγματα. — Ἐρωτήσεις μυθολογικαὶ καὶ ἱστορικαί. — Ἀπορίαι.

ΦΥΛΛΟΥ: Τὰ Ἀθηναϊκὰ Τραχώματα ἐν ἔτει 1734 ὑπὸ Θ. Ν. Φιλαδέλφους. — Τίνες ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Σ. Γ. Παναγιωτοπούλου. — Ὁ Γκιώνης καὶ ὁ Κοδικκός ὑπὸ Κ. Ἱεροκλέους. — Ἀνέκδοτον ἀπόσπασμα ἐκθέσεως τοῦ στρατηγοῦ Δ. Εὐμορφοπούλου. — Φιλέλληνες. — Ἡ Μαυροδουνιώτισσα (μυσιστόρημα). — Ἡ φλογέρα, ποίημα Ἰωάννου Πολέμη.

ΣΓΟΥΤΕΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ἐτελέσθη τὴν περὶ τοῦ δευτέρου (28 Μαΐου), ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ πανεπιστημίου αἰθούσῃ, ὁ Σγούτειος ἀγὼν, ἀναγνωσθείσης τῆς περὶ τούτου, ἐκθέσεως ὑπὸ τοῦ κ. Α. Κρασσά, γραφείσης δὲ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Π. Παπαρρηγοπούλου.

Ἐπὶ τῶν ὑποβληθεῖσων 9 νομικῶν πραγματειῶν περὶ προγραμματικῆς δωρεᾶς, ἐνεκρίθη, ὡς ἀξία τῆς δόξης καὶ τοῦ δισημοδράχμου ἐπάθλου, ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα δικηγόρου κ. Ἀντωνίου Μομφερράτου συγγραφεύς. Τὰς ὑποβληθείσας διατριβὰς ἐκρίνεν ἅπασα ἡ νομικὴ σχολή, διορίσασα πρὸς τοῦτο εἰσηγητικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν καθηγητῶν κ.κ. Π. Παπαρρηγοπούλου, Ε. Ψαρρᾶ καὶ Ἀλ. Κρασσά.

Ἡ βραβευθεῖσα συγγραφή τοῦ κ. Α. Μομφερράτου, δὲν εἶναι σύντομον καὶ κοινόν τι πόνημα ἐκ τῶν ἐκάστοτε κατ' ἐξιν ἐν τῷ τύπῳ ἐγκωμιαζομένων, χάριν τοῦ δεινὸς φίλου ἢ τοῦ ἄλλου λογίου νέου. Ἄν κρίνῃ τις ἐκ τῆς σοβαρᾶς καὶ μεμελετημένης τῶν δικασάντων κριτῶν γνώμης, ἢ ἐπιστημονικώτατα διετύπωσεν ἐν τῇ ἀναγνωσθείσῃ κρίσει ἢ γνωστὴ αὐθεντία τοῦ γράψαντος αὐτὴν σεβαστοῦ συγγραφέως καὶ καθηγητοῦ κ. Π. Παπαρρηγοπούλου, τὸ ἐκ τετρακοσίων σελίδων ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ κ. Μομφερράτου, προτὶν κόπου καὶ μελέτης εἰλικρινούς, προῶρισται νὰ τιμῇ τὴν παρ' ἡμῖν ἐπιστήμην, ἀφοῦ γνωστὸν τυγχάνει μάλιστα, ὅτι τὸ θέμα, περὶ οὗ πρόκειται, οὐδεὶς τῶν ξένων ἰδίᾳ ἐπραγματεύθη.

Ἡ βραβευθεῖσα μονογραφία ἐπιγράφεται: «Περὶ Προγραμματικῆς Δωρεᾶς κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν καὶ ἰδίως κατὰ τὸ Βυζαντιανὸν Δίκαιον». Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο

μέρη. Εἰς τὸ πρῶτον γίνεται ἱστορικὴ ἀνατομὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς προγραμματικῆς Δωρεᾶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ῥωμαϊκῆς Νομοθεσίας χρόνων μέχρις Ἰουστινιανοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντιν. Κράτους. Εἰς τὸ β' μέρος ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται εἰδικῶς τὴν προγραμματικὴν δωρεάν κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς καὶ Βυζαντινοὺς Νόμους καὶ ἐξετάζονται ἐν αὐτῷ πάντα τὰ προκύπτοντα ἐπιστημονικὰ καὶ πρακτικὰ ζητήματα.

Ἡ ἐν λόγῳ πραγματεία ἔχει ἰδίως ἐπιστημονικὴν καὶ ἱστορικὴν οὐχ ἥττον ὅμως καὶ πρακτικὴν ἀξίαν.

Τοιοῦτοι διαγωνισμοὶ μεγάλως δύνανται νὰ ὠφελήσωσι τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰ γράμματα καθ' ὅλου, νὰ ἀναδείξωσι δὲ ἀκαμαίους καὶ ἐμβριθεῖς ἐπιστήμονας τοὺς δυναμένους νὰ ἐννοήσωσι καὶ νὰ ἐργασθῶσι, καὶ οὐχὶ τοὺς ἀπερχομένους εἰς τὴν Ἑσπερίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν ἰων.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Δωρεὰ Βαλλιάνου. — Ἡ περὶ τῆς διαθέσεώς της συζήτησις. — Χριστιανοὶ καὶ Ἀθίγαντοι. — Γύφτοι καὶ Γυφτοπούλαι.

Κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ παρεπιδημοῦντος ὁμογενοῦς κ. Π. Βαλλιάνου μᾶς ἐδωρήθη — διότι ὅλοι ἀποτελοῦμεν τὸ ἔθνος — ἐν ἑκατομμύριον τόρα δὲ συζητοῦμεν, τί νὰ τὸ κάμωμεν. . . Ὁ κ. πρωθυπουργὸς προέτεινεν αὐτοστιγμαί, ὅπως δι' αὐτοῦ κτισθῶσι φυλακκαί, ἀλλ' ἡ ἰδέα του ἐπολεμήθη ζωηρῶς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ὅχι διότι εἶνε ἰδέα πρωθυπουργοῦ ὑπὲρ τὸ ἔτος πρωθυπουργεύσαντος, ὅχι διότι δὲν εἶναι πολὺ ἀβρόν νὰ συνδέσῃ ὁ κ. Βαλλιάνος τὸ ὄνομα του μὲ φυλακκὰς, ὅχι διότι ἄλλος ἀφειδὴς ἐθνικὸς εὐεργέτης ὁ κ. Τσιγγρός — ἴσως ἐκ τοῦ δεκάτου τῶν χρημάτων, ἅτινα θὰ λάβῃ ἐκ τῶν χωρικῶν πωλῶν εἰς αὐτοὺς τὰ ἰδιά των κτήματα — ὑπεσχέθη πρὸ πολλοῦ νὰ κτίσῃ τοιαύτας, ἀλλὰ κυρίως διότι κατ' αὐτὰς πολὺ ἠυρύνθη ὁ κύκλος τῶν ἐγκληματιῶν — ἀφοῦ καὶ ὁ «Ἀρχάγγελος» εἶναι ἀμαρτωλὸς καταποθέντων ἔνεκα διαφόρων ἀτυχῶν ἱκανῶν ἑκατομμυρίων — καὶ δύναται νὰ εὐρυνθῇ πολὺ περισσότερον, ἂν ἐξελεγχθῶσιν αὐστηρῶς τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, αἱ ἐταιρίαι, οἱ δῆμοι, τὰ τελωνεῖα, τὰ ταχυδρομεῖα καὶ ξεστολισθῶσιν ἐγκαταλειμμένα τιτὲς δικογραφίαι ὥστε εἶναι ζήτημα ἂν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν οἰκισθῆτε χωρητικότητος φυλακκαί.

ἐκτὸς ἂν περικυκλωθῇ ἡ Ἑλλὰς διὰ μεγάλου τείχους, ἀφεθῇ δὲ μικρὰς τις θυρίδες, ἢς νὰ ἐξέλθωσι πτωχοὶ τινες τῷ πνεύματι καὶ ἡ εὐαρίθμος τῶν ἐναρέτων χορείας, αἵτινες ἀπερχόμενοι εἰς ἀκατοίκητόν τινα νῆσον νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος

Ἄλλοι προτείνουσιν, ὅπως διὰ τοῦ ἑκατομμυρίου μας, εἰς τὸν παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον χώρον — ὅπου τὸ μνημεῖον τῶν ἱερολοχιτῶν — ἰδρυθῇ ἐθνικὴ βιβλιοθήκη· ἀλλ' εἰς αὐτοὺς ἀντιτίθεται τὸ ὅτι πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ δημιουργηθῶσιν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες θὰ ἀναγινώσκωσιν εἰς τὴν εὐρεῖαν ταύτην βιβλιοθήκην. Καὶ ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως μουσείου ἱστορικοῦ καὶ ἐθνολογικοῦ ἐρίφηθη, ἔχουσα πολλοὺς τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς λόγους· καὶ ἡ τῆς ἰδρύσεως ἐν ἐκαστῷ δήμῳ καταστήματος σκοποβολῆς, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες ἀγροῦσιν ἐντελῶς τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων, ὑποστηρίζεται.

Πόσαι δυσκολίαι ὅπως διατεθῇ ἐν ἑκατομμύριον! Ἄν ἦσαν πλεονάζοντα τὰ δύο ἑκατομμύρια τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων, θὰ ἠδύναντο εὐχερέστερον νὰ τὰ διαθέσωσι προβαίνοντες εἰς τακτικὴν διανομήν. . . Ταῦτα πάντα ὅμως δὲν ἐμποδίζουν νὰ θεωρηθῇ ὁ κ. Π. Βαλλιάνος μέγας εὐεργέτης τοῦ ἔθνους.

Τὸ παρὰδοχον εἶναι, ὅτι ἐλέγχθη καὶ τὸ ἐξῆς: ἐπειδὴ ὁ Ἕλλην εἶναι ἄνθρωπος τοῦ ὅπλου καὶ τοῦ βήματος καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐπιστρατείας καὶ τῆς σκοποβολῆς ἀρκούντως ἐγυμνάσθη εἰς τὰ ὅπλα δέον νὰ γυμνασθῇ καὶ εἰς τὸν λόγον. Διὰ τοῦτο προτείνουσιν τινες, ὅπως εἰς πάσας τὰς πλατείας καὶ τὰ ὑψώματα ἰδρυθῶσι σιδηραὶ ἐξέδραι, ἐκεῖθεν δὲ ὁ βουλούμενος ἀγορεύῃ πρὸς τὰ πλήθη· θὰ ἐξαίρεθῇ δὲ μόνον ἡ Πνύξ, ὅχι ἔνεκα σεβασμοῦ πρὸς τὴν παλαιὰν εὐκλειαν — ἀφοῦ δὲ τόσα καὶ τόσα ὑπέστη — ἀλλὰ διότι ἐκεῖ ἡ ἀστυνομία θάπτει κατ' αὐτὰς τοὺς δολοφονομένους σκύλους! . . . Αἱ σιδηραὶ ὅμως ἐξέδραι, ἂν γίνωσι, θὰ εἶναι κατὰ μίμῃς τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ συμβουλίῳ Ἀθηνῶν προτάσεως περὶ ὑψώσεως ἐξέδρας σιδηρᾶς ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ ἁγ. Παντελεήμονος, ἐνθα ἐνεργοῦνται αἱ δημοπρασίαι, ὅπως ἐκεῖθεν ἀγορεύωσιν οἱ κήρυκες (ντε-λάλιδες), καταστροφόμενης τῆς Ῥωμαντικῆς μαρμαρίνης κρήνης, ὅπως πᾶσαι αἱ συνάδελφοί της. . . Ζήτημα μόνον θὰ εἶναι, ἂν οἱ κήρυκες θὰ ἀγορεύωσιν ἄλληλοδιαδόχως, τοῦ ἐνὸς ἐγειρομένου καὶ τοῦ ἄλλου καθημένου — κατὰ τὴν μέθοδον τῶν ἀπόκρεων ἢ ἂν — ὑπὲρ καὶ χαριέστερον — θὰ φωνάζουν ὅλοι ὁμοῦ.

Καὶ ἐκ τούτων μὲν ἀποδεικνύεται ὁ ἄ-

κραϊνής ἑλληνισμός μας· ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ ἀγνὸν χριστιανικὸν πνεῦμα ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν ἀποδεικνύται ἐκ τῆς πρὸς τὸν πληθυσίον ἀγάπης, ἧς τρανωτάτη ἀπόδειξις εἶναι τὸ ἐξῆς, ὀφειλόμενον εἰς τὸν συνάδελφον *Εὐριπον*. «Εἰς τὸ χωρίον Ἀλιθέριον ὑπῆρχε γυνή, ἥτις πάσχουσα ἐκ φθίσεως, μὴ περιθαλπομένη δὲ ὑπὸ τῶν ἐαυτῆς οἰκείων, οὔτινες ἐφοδοῦντο τὸ μεταδοτικὸν τῆς νόσου, ἀπεβίωσεν ἐν τῷ ἐαυτῆς οἰκίῳ. Τὸ πτώμα ὅμως ἔμενεν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας ἀταφον, δι' ὃν προηγουμένως εἴπομεν λόγον, ἤρξατο δὲ σηπόμενον καὶ ἀποπνέον φοβεράν δυσωδίαν. Μετ' ἀγῶνας τέλος πάντων πολυμύχθους, εὗρεν ὁ δήμαρχος ἀθηγάτους, οὔτινες ἐνεταφίασαν τὸ πτώμα!» Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ Ἀθίγγανοι — Τοῦρκοι ἢ εἰδωλολάτραι — χριστιανικώτεροι τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων... Ἄν δὲ κατ' αὐτὰς οἱ Ἀθίγγανοι διέπρεψαν ἐπὶ εὐσπλαγγίᾳ, οἱ γύφτοι τῶν Πατρῶν διέπρεψαν ἐπὶ ῥωμαντισμῷ, διότι κατὰ τὸ ἀστυνομικὸν δελτίον Πατρῶν: «Ἐν τῇ συνοικίᾳ Ἀγίας Αἰκατερίνης τρεῖς γύφτοι ἀπῆγαγον ἀνὰ μίαν γυφτοπούλαν ἑκαστος, καὶ ἀπῆλθον ὁμοῦ κατευθυνόμενοι εἰς ἐξοχικὴν τινα οἰκίαν»· φαίνεται δὲ ὅτι αἱ γυφτοπούλαι ἀνέκαθεν ἦσαν ῥωμαντικαί, τοῦτο τοῦλάχιστον ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐξῆς ὠραίου δημοτικοῦ ᾄσματος, ἀνεκδότου, καὶ ἐκ τῶν ὀλιγίστων, ἅτινα ἔχουσιν εἰδυλῆσιν τύπον.

Μία γυφτοπούλα ἔπλενε ἐπὶ πλάταν' ἀπὸ κάτω εἶχε τὸν κόπανο χρυσό, τῇ γούρνα μαρμαρένια...
— φύγε ἀπὸ καί μωρ' γυφτισσα, φύγε μωρ' γυφτοπούλα νὰ πλύνῃ τὰ πρόβατα νερό, τ' ἀρνὶά καὶ τὰ κατσίκια.
— Βλέπεις αὐτὸν τὸν κόπανο, ὅπου κρατῶ στὸ χέρι; ὅπου λευκαίνω τὸ πανί, λευκαίνω τὸ κορμί σου!
— Ἐρεῖς πῶς βγάζουν τὰ μαλλιά, πῶς βγάζουν τῆς [κοτσίδας];
— Ἄσε με, βλάχε, ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσεμ' ἀπ' [τὸ χέρι...]
— Ψηλὰ σ' ἐκεῖνο τὸ βουνὸ θὰ κάμωμε λιμέρι...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Αἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῆς Τίρυνθος παρὰ τοῦκ. Σχλεῖμαν γενόμεναι ἀνασκαφαὶ μικρὰ τινα ἀτυχῶς, ὥς λέγεται, ἔφερον εἰς φῶς, ὑπερβολικὴ δ' ἐν γένει, ὑπῆρξεν ἡ γνώμη, ὅτι τὰ ἐν Τίρυνθι εὐρεθέντα συναμιλῶνται πρὸς τὰ ἐν Μυκῆναις. Αἱ ἀπὸ διετίας ἀρξάμεναι ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσι, τὸ δημοτικὸν δὲ συμβούλιον τῆς πόλεως ταύτης ἐψηφίσαντο τὴν ἀντὶ 13500 πώλησιν τοῦ ἄνωθεν τῶν προπυλαίων κειμένου ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐταιρείαν. Καὶ ἐν Ἐλατεῖᾳ δέ, ἐνθα ἡ γαλλικὴ σχολὴ ποιεῖται ἐρεῦνας ἀνευρέθησαν πρό τινας τεμάχια ἀγάλματος, ἴσως τῆς Κραναίας Ἀθηνᾶς, ἐν δὲ Νεμέᾳ δύο πλάκες ἐνεπίγραφοι καὶ ἀνάγλυφόν τι. Καὶ τέλος ὑπὸ ἐργατῶν τοῦ Σιδηροδρόμου εὐρέθη παρὰ τὰ Μέγαρα ἀνάγλυφον φέρον δύο παραστάσεις ἀνδρῶν ἐχομένων τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τῶν χαλινῶν καὶ δεξιουμένων ἀλλήλοις. Χάρις τέλος τῇ δραστηρίᾳ ἐνεργείᾳ τοῦ νέου ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Σταματάκη καὶ τῇ προθύμῳ συμπαρίστα τοῦ κ. Βουλπιώτη, ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, ἤρξατο καθαριζόμενος

ἅπας ὁ πῆριξ τῆς Ἀκροπόλεως χώρος, συγχρόνως δὲ ἀπεφασίσθη ἡ κατεδάφισις τοῦ ἐτοιμορρόπου βορειοδυτικοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἡ στερέωσις τῶν Προπυλαίων. Μελετᾶται δὲ ἡ ἀνέγερσις μεγάλου Μουσείου πρὸ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου θὰ περιλάβῃ πάντα τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει συντρίμματα.

Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ οἱ Σύλλογοι ἔνεκα τοῦ θέρους ἀνέβαλον διὰ τὸν Σεπτέμβριον τὰς ἐργασίας, βιβλία δὲ νέα ὀλιγίστα ἔχουмен ὡς ἀναγγεῖλωμεν. Ὑπὸ μὲν τοῦ ἐν Ὁδῆσῳ ὁμογενοῦς καθηγητοῦ κ. Μάντου ἐξεδόθη συλλογὴ 173 δημοτικῶν ᾄσμάτων τονισμένων ἐπὶ τεμαχίων Γερμανικῆς μουσικῆς, ὑπὸ δὲ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας παρὰ τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ κ. Π. Καββαδία, ἐξεδόθη τὸ 6' μέρος τῆς *Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Καλλιτεχνίας*. Ἐπίσης ἐξεδόθησαν τὰ *Κρυσταλλώματα* συλλογὴ ποιήσεων τοῦ κ. Ραυτοπούλου, καὶ τοῦ κ. Ἀποστολίδου, ποιήσεις. Ἀγγέλλονται δέ, ὡς προσεχῶς ἐκδοθήσονται τὰ ἐξῆς. Παρὰ τοῦ κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ, τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως τοῦ *Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου* καὶ τοῦ καθ' Ὁμηρον βίου, μυθιστόρημα ἢ διήγημα ὑπὸ τὸν τίτλον Θεοδώρα. Ἐπίσης μανθάνομεν μετὰ πολλῆς χαρᾶς, ὅτι ὁ σοφὸς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου καθηγητῆς κ. Σεμιτέλος ἐκδίδει ὁσονούτω λαμπρὰν τοῦ Σοφοκλέους ἐκδοσιν, εἰς ἣν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐνησχολήθη. Καὶ ὁ κ. Κόντος δὲ ἐτοιμάζει κεραυνοβόλον ἀπάντησιν εἰς τὰ παρὰ τοῦ κ. Βερναρδάκη κατ' αὐτοῦ ἐν Νέῃ Ἡμέρᾳ γραφέντα.

Ἐνταῦθα δὲ δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ συγχαρῶμεν τῷ κ. ὑπουργῷ τῆς Παιδείας διὰ τὴν ἀρίστην ἐκλογὴν, ἣν ἐποίησαντο προσλαβόντες τὸν κ. Α. Κουρτίδη, εἰς τὸ τεμάχιο τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὁ κ. Κουρτίδης γνωστὸς μέχρι τοῦδε ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Αἰμύλιος Εἰμαρμένος, δύναται νὰ θεωρηθῇ οὐ μόνον, ὡς εἰς τῶν καλλίστων παρ' ἡμῖν διηγηματογράφων, ἀλλὰ καὶ, ὡς ὁ πλείοτερον παντός ἄλλου ἐργασθεὶς πρὸς διαμόρφωσιν φιλολογίας καὶ γλώσσης διὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν. Τοιοῦτος ὄντος τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων του, οὕτως εἰπεῖν ἐπιβαλλομένου, ὁ κ. Βουλπιώτης, ἐποίησαντο ὁμολογουμένως τὴν ἀρίστην ἢ μάλλον τὴν μόνην ἐκλογὴν, δι' ἣν καὶ πάντες οἱ ἀληθῶς κηδόμενοι περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς δημοτικῆς παρ' ἡμῖν παιδεύσεως θέλουσιν ἐπικροτῆσαι εἰς τὸν διορισμὸν τοῦτον.

Ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τοῦ τυπογραφείου τῆς *Κορίνθης* ἀγγέλλεται ἡ προσεχὴς ἐκδοσις ἐβδομαδ. εἰκονογραφημένου φύλλου εἰς 4ον ἐκ σελίδων 8, περιέχοντος τὰ ἐκλεκτότερα τῶν μυθιστορημάτων καὶ διηγημάτων, καὶ τὰ καλλίστα τῶν ἑλληνικῶν πρωτοτύπων ἔργων κατ' ἐκλογὴν. Τὰ *Ἐκλεκτὰ Μυθιστορήματα* ἀρχονται διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν νεωτάτων μυθιστορημάτων: *Ἡ Μάχη τοῦ Βίου*, τοῦ ὀνομαστοῦ Γάλλου συγγραφέως καὶ ἐνδόξου ἄμα πολεμιστοῦ, τοῦ πέρουσι φονευθέντος ἐν Τογκίνῳ Ἑρρίκου Ριβιέρ καὶ: *Ἡ Χανούμισσα*,

ὅπερ εἶνε ὠραιώτατον ἀνατολικὸν μυθιστόρημα, εἰσάγον εἰς τοὺς μεστοὺς μυστηρίων καὶ ἀρωμάτων λαθυρίθους τῶν χαρμῶν καὶ τῶν σουλτανικῶν ἀνακτόρων, καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως ποικίλων ἄλλων καὶ τερπνῶν. Ἐν τῇ τελείᾳ σπάνει ὁμοίων ἀναγνωσμάτων ἢ ἐκδοσις τοιοῦτων περιοδικῶν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὕλη ἐκλέγεται καλῶς, πολλὴ δὲ περὶ τὴν γλῶσσαν καταβάλλεται προσπάθεια, ἀναπληροῦ σπουδαῖον κενὸν καὶ πᾶς ὀφείλεται ἐπαινος πρὸς τοὺς οὕτω ἡσύχως, ἀλλ' ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῆς μορφώσεως ἐργαζομένους.

Ἐν τῷ «Μεσσηνιακῷ τύπῳ» φύλλῳ ἐκ τῶν πρωτίστων ἐπαρχιακῶν, ἐδημοσιεύθη (περικωθεῖσα ἡδὴ) περισπούδαστος διατριβὴ τοῦ ἐν Καλάμαις καθηγητοῦ κ. Κ. Ζησίου «περὶ Κωμωδίας». Ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ ἤρξατο δημοσιευομένη πραγματεία τοῦ λογίου σχολάρχου κ. Ἀθανασίου Πετρίδου «Περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Μορέως».

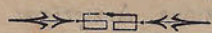
Τὰ ἐξ Εὐρώπης νέα οὔτε πολλά, οὔτε σπουδαῖα εἶναι. Ἐν Παρίσις μέγας θόρυβος γίνεται ἐπὶ τῇ ἐκδόσει συλλογῆς πονημάτων τοῦ κ. I. Ρισσπέν, συγγραφέως τοῦ δράματος *Νανὰ-Σαχίβ* καὶ τῆς *Chanson des Geux*, ἐπιγραφομένης *Bla-sphémies*. Μὴ ἔχοντες αὐτὴν πρὸ ὀφθαλμῶν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν, πλὴν ἂν πιστεύσωμεν τὸν ἐν τῇ ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων, κριτικόν, κ. Brunetiere, τὰ πονήματα ταῦτα οὐδὲν πρωτότυπον ἔχουσιν, ἴσως δ' ὁ πάταγος, ὃν προὐκάλεσαν προῆλθεν ἐκ τῶν σκαιῶν πρὸς τὸ θεῖον ὕδρουν καὶ ἐκ τοῦ καινοφανοῦς τρόπου, μεθ' οὗ τὰ ποιήματα ταῦτα ἐγγράφησαν.

Ἐν Βῶρι τῆς Ἱταλίας εὐρέθησαν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναφ Βυζαντινᾷ ἐπὶ περγαμνῆς χειρόγραφα διαφωτίζοντα σπουδαίως τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Καλλίστα δὲ ταναγραῖα ἀγγεῖα ἐπωλήθησαν ἐσχάτως ἐν Ῥώμῃ, κατὰ τὴν ἐκποίησιν τῆς ἀρχαιολογικῆς Συλλογῆς Καστιλάνι. Ἰνα μὴ δὲ ἐξέλθωσιν οἱ θησαυροὶ τῆς συλλογῆς ταύτης ἐκ τῆς Ἱταλίας, ἡ ἰταλικὴ κυβερνήσις ἐφήρμωσε παρόμοιον πρὸς τὸν ἡμέτερον, νόμον περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξαγωγῆς ἀρχαίων.

Ἐκ Ῥώμης ἀγγέλεται ὁ θάνατος τοῦ I. Πράττι, ἐθνικοῦ τῆς Ἱταλίας ποιητοῦ, πολλὰ ὑπὲρ τῆς Ἱταλικῆς ἐνώσεως ἐργασαμένου.

Πλὴν τῶν πολυποικίλων ἐκθέσεων, αἵτινες τέρπουσι τὴν στιγμὴν ταύτην τοὺς ἀστούς τῶν Παρισίων, σημειώσεως ἀξία εἶναι ἡ τῶν ἔργων ἐνός τῶν πρωτίστων Γάλλων ζωγράφων τοῦ Meissonier, οὔτινας αἱ εἰκόνες πωλοῦνται ἀντὶ ἑκατοστούων χιλιάδων δραχμῶν. Οἱ Γάλλοι, οὔτινες ὑπὲρ πάντας τοὺς λοιποὺς λαοὺς διακρίνονται κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα διὰ τὴν γραφικὴν αὐτῶν σχολὴν οὐδὲ ὅπως φαίνονται ἀγνώμονες πρὸς τοὺς ἀριστοτέχνους αὐτῶν, οὕτω ἐνφ' ἀφ' ἐνός, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν ἀποθεοῦσι τὸν Meissonier, ἐγείρουσι ἀφ' ἐτέρου λαμπρὸν ἀγαλμα τῷ Εὐγενίῳ Delacroix, ἐν ἴσως τῶν μεγίστων ζωγράφων τοῦ αἰῶνός μας.

N. I. Σ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἐν Κερκύρα

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα,

Ἐν τῷ 9ῳ φύλλῳ τῆς ἀξιολόγου ἐφημερίδος σας ἀνέγνω, προκειμένου λόγου περὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου τὰ ἐξῆς: «πηγή, ἥτις ἐκαλεῖτο Βηθεσδὰ (= οἶκος χάριτος, οἶκος σωτηρίας) ὑπεράνω ταύτης ὑψοῦντο 5 στοαί... ἕνεκα δὲ τῶν στοῶν τούτων, ὁ ἐν Λειψίᾳ μέγας ἐβραϊστής κ. Döllitz φρονεῖ, ὅτι πιθανῶς ἡ λέξις Βηθεσδὰ παράγεται ἐκ τοῦ Βήθ-στοὰ (=οἶκος στοῶν)».

Εἰς ταῦτα παρατηρῶ τὰ ἐξῆς. Ἐν πρώτοις μέγα ἐβραϊστὴν Döllitz, ἐν Λειψίᾳ ὑπάρχοντα, ἀγνοοῦμεν· ἐκτὸς ἂν ὁ γράψας νοεῖ τὸν Delitzsch, ἀπατηθεὶς ἐκ τῆς ὁμοίας σχεδὸν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ προφορᾷ Δέλιτς.

Δεύτερον ἐκ τῆς ἀποδιδομένης τῷ ἐρμηνευτῇ ἐρμηνείας, καθὼς αὕτη τοῦλάχιστον διετυπώθη ἀνωτέρω, φαίνεται, ὅτι φρονεῖ, ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τῆς λέξεως Βηθεσδὰ, δηλ. τὸ ἐσδὰ εἶναι παραποίησης τοῦ στοά. Τὸ Βῆθ δὲν ἀμφισβητεῖ ὁ γράψας, ὅτι σημαίνει οἶκος καὶ ἔχει ὀρθῶς· διὰ τὴν σημαντὴν λοιπὸν τὸ ὁλόκληρον Βηθεσδὰ οἶκος στοῶν, πρέπει τὸ ἐσδὰ νὰ σημαίνει στοά.

Τῇ ἀληθείᾳ πολὺ ἀμφιβάλλομεν, ἂν εὐρέθῃ ἐρμηνευτὴς νὰ δώσῃ αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν· θὰ ἐπεθυμοῦμεν δὲ νὰ ἴδωμεν ποῦ ῥητῶς ὁ Döllitz αὐτὸς ἢ ὅστις δῆποτε, ἔδωκε τοιαύτην ἐρμηνείαν. Ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἔχομεν πολλοὺς ἐρμηνευτὰς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν καὶ πάντες συμφώνως λέγουσιν, ὅτι Βηθεσδὰ οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ οἶκος χάριτος· διότι καὶ ὁ ὀλίγιστος ἐβραϊκὰ γνωρίζων δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι ἐβραϊστὴ Βῆθ σημαίνει οἶκος καὶ hesdà, οὐδὲν ἄλλο ἢ χάρις, ἀγάπη, σωτηρία. Κυρίως δὲ hesdà εἶναι συριακὴ λέξις, ἔχουσα τὴν αὐτὴν σημασίαν, ὡς καὶ τὴν αὐτὴν ῥίζαν μετὰ τὸ ἐβρ. hesed=ἀγάπη, χάρις, καὶ τὸ ῥῆμα chasad ἀγαπῶ, εὐνοῶ. Τοῦτο εἶναι τόσον βέβαιον, ὥστε ἐπαναλαμβάνω, ἀμφιβάλλω ἂν εὐρέθῃ ἐρμηνευτὴς τις εἴτε Döllitz εἴτε, ἄλλος, ἄλλως ἐξηγήσας τὴν λέξιν.

Ἐὰν νομίζετε ἄξια λόγου τ' ἀνωτέρω δημοσιεύσατέ τα.

Ὑμέτερος

ΣΗΥΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ

καθηγητής.

Ἀπάντησις.

Κύριε Παπαγεωργίε,

Ὁ ἰδικός μου Döllitz ζῇ ἐν Λειψίᾳ, ἂν καὶ ὁ ἰδικός σας Delitzsch ζῇ ὡσαύτως ἐν Λειψίᾳ, τότε μὴ ἀμφιβάλλετε, ὅτι εἶναι ὁ αὐτός.

Ἐπὶ τὰ πράγματα. Ἀμφιβάλλετε πολὺ ἂν εὐρέθῃ ἐρμηνευτὴς ἐρμηνεύσας τὸ Βηθεσδὰ οἶκος στοῶν (Βήθ-στοὰ) καὶ οὐχὶ οἶκος χάριτος, οἶκος σωτηρίας· ὅπως πεισθῇτε λοιπὸν, ὅτι εὐρέθῃ δὲν ἔχετε ἢ νὰ

γράφητε πρὸς τὸν ἐν Λειψίᾳ καθηγητὴν κ. Luthardt, ὅπως πληροφορήσῃ ὑμᾶς περὶ τούτου, ἐπειδὴ δ' ἀγνοῶ τὴν διευθυνοσίν του, δύνασθε νὰ τῷ γράψητε διευθυνόμενοι πρὸς τὴν σύνταξιν τοῦ «Theologisches Litteraturblatt» [Königsstr. in Leipzig.], οὗτινος συντάκτης τυγχάνει, διότι ὁ κ. Luthardt ἐρμηνεύων ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τὸ ἐ. τοῦτο κεφάλαιον τοῦ Ἰωάννου, μᾶς ἀνέφερεν «ὁ κ. Delitzsch φρονεῖ, ὅτι πιθανῶς ἡ λέξις Βηθεσδὰ νὰ ἦναι ἐβραϊκο-ἑλληνικὴ οἶκος στοῶν, τὸ ἐσδὰ νὰ ἐγένετο καὶ κατὰ παραφθορὰν τοῦ στοά, καθόσον τότε ὠμιλεῖτο εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ ἡ ἑλληνικὴ», καὶ ἐν παρεκδόσει προσέθηκε ὁ κ. Luthardt, «ἂν δὲ καὶ μέχρι τοῦδε ὁ κ. Delitzsch φρονεῖ τοῦτο, ἀγνοῶ, διότι δὲν ἔτυχε νὰ τὸν συναντήσω κατ' αὐτὰς» ὅτε, ὡς ἐνθυμούμαι, ἐγγελάσαμεν πάντες διὰ τὴν ἀφέλειαν τοῦ διασήμου τούτου καθηγητοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω, μετ' εὐγνωμοσύνης δὲ δέχομαι πᾶσαν παρατήρησιν, ἀρκεῖ αὕτη νὰ προέρχεται ἐξ ὅλως ἐπιστημονικοῦ ἐλαττηρίου.

μεθ' ὑπολήψεως

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ Δ. Φ.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΙΟΥΝΙΟΥ 3. Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πάντων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ.—Τὸ μὲν, ἐπειδὴ μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν διωγμῶν, πλεῖστοι ἀνευρίσκοντο ἐν ταῖς κατακόμβαις καὶ ἀλλὰχοῦ, ἀγνώστων μαρτύρων τάφοι, ὧν ἀσφαλὲς γνώρισμα ἐξωτερικῶς μὲν, τοῦ τάφου ἦσαν τὰ σύμβολα τῆς νίκης κατὰ τοῦ θανάτου [δάφνης στέφανος, μαρτυρικὰ ὄργανα κτλ.] ἐντὸς δὲ τούτου ἀνευρίσκοντο ἀγγεῖα ἢ ὑφάσματα πλήρη αἵματος, πολυάκεις δὲ, καὶ αὐτὰ τὰ πραγματικὰ ὄργανα, δι' ὧν βασανισθεὶς ἀπέθανεν ὁ μάρτυς, τὸ δὲ, ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ παντὸς τρόπου εὐαρεστησάντων καὶ εὐαρεστούντων τὸν Κύριον, ἦν καὶ ἔσται ἀγνωστος διὰ τὴν στρατευομένην ἐκκλησίαν, διὰ τοῦτο αὕτη ἀμέσως μετὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἐαυτῆς ἰδρύσεως, κατὰ τὴν παρούσαν Κυριακὴν, ὥριστο τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων εἰς τιμὴν τῶν διὰ πάντων τῶν αἰώνων, εἴτε διὰ τῆς ἐκχύσεως τοῦ ἰδίου αἵματος, εἴτε διὰ τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν βίου, συντελεσάντων καὶ συντελούντων εἰς ἐδραίωσιν καὶ συνέχειαν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ ἔχνη τῆς ἐορτῆς ταύτης, ἀπαντῶσιν ἤδη κατὰ τὸν 8. αἰῶνα, διότι ὁ ἱερός Χρυσόστομος διέσωσεν ἡμῖν ὁμιλίαν εἰς τοὺς ἁγ. Πάντας.

Γενικὴ ὁμῶς ἐγένετο ἡ ἐορτὴ τῶν ἁγ. Πάντων ἐν μὲν τῇ Δύσει, κατὰ τὸν 7. αἰῶνα, ἐπὶ Βονιφατίου τοῦ II [608—615], ὅστις ἀπὸ τῶν κατακομβῶν τῆς Ῥώμης ἀνεκόμενος πολλὰς ἀμάξας πλήρεις μαρτυρικῶν λειψάνων εἰς τὸ Πάνθειον, ὅπερ αὐτὸς καθιέρωσεν εἰς ναὸν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγ. Μαρτύρων [ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα S. Maria ad Martyres] ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ κοινὴ ἐορτὴ ἐγένετο κατὰ τὸν 9. αἰῶνα ἐπὶ Λέοντος τοῦ σοφοῦ [886—911], ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνίδρυσεν ναὸν Θεοφανοῦ τῇ ἐναρέτως βιωσάσῃ συζύγῳ αὐτοῦ, πεισθεὶς ὁμῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπωνόμασε τοῦτον ναὸν τῶν ἁγ. Πάντων εἰπὼν· «εἰ καὶ Θεοφανὸς ἁγία, μετὰ πάντων τούτων συν-αριμεῖσθαι».

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὴν Κυριακὴν ταύτην ἐορτάζει τῆς ἁγ. Τριάδος «Dominica Trinitatis» χωρίζουσα τὴν ἐορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς ἀπὸ τῆς ἁγ. Τριάδος, τὴν δὲ ἐορτὴν τῶν ἁγίων Πάντων ἄγει ἐν τοῖς νεκροταφείοις τῇ 1 Νοεμβρίου.

CORPUS DOMINI.

Τὴν Πέμπτην δὲ μετὰ τῆς ἁγ. Τριάδος, ἐορτάζει ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία ἐν ἀρχαίῳ μεγαλοπρεπεῖᾳ τὴν ἐορτὴν τῆς μετουσίωσης τοῦ ἁγίου ἄρτου [corpus Domini, festum transubstantiationis], καθ' ἣν γίνεται μεγαλοπρεπὴς λιτανεὶα εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐπὶ ἀνθοστολιστῶν δὲ τραπέζων τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου τιθεμένου, ἀναγινώσκονται εἰς 4 στάσεις, αἱ ἀρχαὶ τῶν 4 Εὐαγγελίων, μεθ' ἧς ὁ ἐπίσκοπος εὐλογεῖ τὰ γονυκλιτοῦντα πλήθη. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ IV διὰ τῆς βούλλας τοῦ 1264, τὰ ἔχνη ὁμῶς τῆς ἐορτῆς ἀπαντῶσι καὶ πρότερον ἐπὶ Θωμᾶ τοῦ Ἀκυνάτου ἢ Ἀγγελικοῦ, θεωρεῖται δὲ, ὡς συνέχεια τῆς ἐορτῆς τῆς μεγάλης Πέμπτης, ὅτε ἕνεκα τοῦ πένθους τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, ἀναβάλλεται τὸ πομπῶδες τῆς ἐορτῆς διὰ τὴν πρώτην Πέμπτην μετὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἁγ. Τριάδος.

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ Δ. Φ.

*

ΙΣΤΟΡΙΑ.—3 Ἰουνίου 1826. Ὁ Γκούρας κλείεται ἐν τῇ Ἀκροπόλει μετὰ 300 ἔστειλε δὲ πρὸς φορολογίαν εἰς Σαλαμῖνα τὸν γνωστὸν Μάγδαλον, ἐκτελέσαντα τὴν ἀποστολὴν του διὰ μυρίων κικώσεων.

ΕΒΔΟΜΑΣ

Προεφυλακίσθησαν οἱ ἐνταῦθα τραπέζιται κκ. Κ. Στ. Βούρος, Μ. Νεγρεπόντης καὶ Ἀθ. Μουτσόπουλος καὶ ὁ μεσίτης κ. Β. Φαντοβρός, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ γνωστὸν συνδικάτον τῶν Λαυρεωτικῶν μετοχῶν.—Ἐν Πειραιεὶ ἤρχισαν ἡδὴ νὰ προσορμίζονται πλοίαρια εἰς τὴν παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ σιδηροδρόμου κρηπίδα τοῦ λιμένος Ἀλῶν.—Προσεχῶς ἄρχονται ἐν Πειραιεὶ αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως νέου τελωνειακοῦ καταστήματος, ὅπερ θὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὴν παρακειμένην οἰκοδομὴν τῶν ναυκλάστρων εὐρονόμενον εἰς τὸ διπλάσιον.—Ἡρξάτο ἐκκαθαριζομένη καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ ἐν Ζεῖᾳ ἀρχαίου θεάτρου ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διακεκριμένου καθηγητοῦ κ. Ι. Χ. Δραγάτη.—Ἐν Ἐρμούπολει κυκλοφορεῖ πρὸς υπογραφὴν ἀναφορὰ πρὸς τὴν κυβερνήσιν ἀπειθυνομένη, δι' ἧς ζητεῖται ἡ σύστασις ἐφετέριον ἐν τῷ νομῷ Κυκλάδων.—Ἡρξεν ἡ κατεδάφισις τοῦ ἐτοιμορρόπου βορειοδυτικοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως.—Ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» οἱ νόμοι: περὶ προσόντων τῶν ὑπαλλήλων, περὶ διαίρεσεως τῶν φυλακῶν καὶ τῆς διοικήσεως αὐτῶν, περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νόμων, περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, περὶ διευθύνσεως τοῦ Β. ναυστάμου καὶ ὁρισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ, περὶ συστάσεως σχολῆς τορπιλλητῶν παρὰ τῷ ναυστάμῳ, περὶ ἀποκλειστικοῦ δικαίωματος εἰσαγωγῆς καὶ πωλήσεως τοῦ πετρελαίου εἰς τὸ κράτος, περὶ ἀποκλειστικοῦ δικαίωματος κατασκευῆς, εἰσαγωγῆς καὶ πωλήσεως τῶν χυμικῶν πυρῶν εἰς τὸ κράτος καὶ περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 112 τοῦ ἀπὸ 21 Δεκεμβρίου 1877 ΧΝΣΤ. νόμου.—Ἡρξάτο ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου τελωνειακοῦ δασμολογίου, ἐκτὸς τῶν κατηγοριῶν τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν νημάτων διότι ἡ ἡμέρα τῆς ἐκκαθαριζομένης ταύτης ἐφαρμογῆς κατὰ τὴν ἐιδικὴν διάταξιν τοῦ νόμου.—Ἐξεδόθη ἐν Λευκάδι νέα ἐβδομαδιαία ἐφημερίς ὁ «Πήγασος». Καὶ ἐν Πύργῳ δὲ, ἐπίσης ἐβδομαδιαία, ἡ «Φωνὴ τῆς Ἠλείας».—Ἡ ἐταιρεία τῆς ἐπὶ σκοπῇ βολῆς ἀπεφάσισε τὴν κατὰ τὸ ἐπὶ ἐτος ἔδρυσιν πανελληνίου ἀγώνος σκοποδοπῆς, ἐφ' ᾗ καὶ συνέστη ἐπιτροπεία ὅπως μελετήσῃ τὸ ζήτημα.—Ἀνεχώρησεν εἰς Στυμφαλίαν ὁ ἐνταῦθα πρωτοδίκης κ. Μοσχούλας, ὅπως δικάζῃ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν

χωρικών καὶ τῆς ἐταιρείας τῆς ἀποξηράνσεως τῆς λίανης «Στυμφαλίας» ἀναφύσεως διαφορᾶς. — Ἐν τῷ χωρίῳ Καλάμῳ τοῦ δήμου Ὁρωπίων δύο παῖδια, παίζοντα ἐν τινὶ ἡρειπωμένῃ οἰκίᾳ, εὗρον ὀπὴν, ἐν ᾗ ἀνεκάλυψαν δερμάτινον χρηματοφυλάκιον περιέχον. ὡς λέγεται, περὶ τὰς 50.000 δρ. εἰς χρυσὰ νομίσματα, ἐν βιβλίον, ἄλλα τινὰ νομίσματα καὶ πράγματα. — Ἐντὺς εἰκοσιν ἡμερῶν παραδίδεται εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ τὸ ἀπὸ Λαυρίου μέχρι Μαρκοπούλου τμήμα τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Λαυρίου, περατωθείσης τῆς μεταξὺ Κερατέας καὶ Κουδαρᾶ γεφύρας. Τὸ τμήμα τοῦτο ἔχει μῆκος 28 σταδίων, ἡ δὲ συντελεσθεῖσα γέφυρα μ. 8 1/4 ὕψος. — Ἐν Θεσσαλίᾳ δὲν μένουσιν ὀθωμανοὶ πλείονες τῶν χιλίων, καὶ ἐκ τούτων δὲ οἱ ἡμίσεις θ' ἀναχωρήσονται τὴν προσεχῆ ἡ τὴν μεθεπομένην ἐβδομάδα μετὰ τοῦ Μουφτῆ Βώλου, ὅς, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεμφεν εἰς Θεσσαλονίκην τὰ χαρμεία του. — Αἱ ἐκ τοῦ Ῥαλλεῖου κληροδοτήματα 1500 δραχμῶν τοῦ παρελθόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἀπενεμήθησαν ἐξ ἡμισείας εἰς τοὺς ἐκ τῶν ἀριστευσάντων διακριθέντας διδάκτορας τῆς νομικῆς κκ. Ἡ. Λιακόπουλον καὶ Κ. Πυλυγένην. — Ἐταιρεία τις ἐξήγησε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν κατασκευὴν συδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Λαρίσης εἰς Τρίκαλα ὑπὸ τοὺς ὄρους τῆς κατασκευῆς τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων. Ἡ Κυβέρνησις δεξαμένη κατ' ἀρχὴν τὴν πρότασιν διαπραγματεύεται τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τῆς ἐταιρείας ταύτης. — Διορίζεται ἀρχηγὸς τοῦ τὴν Θεσσαλίαν στρατοῦ ὁ ὑποστράτηγος κ. Πάνος Κορωνάτος. — Ἐδημοσιεύθη τὸ διάταγμα τῆς εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν ἀνακλήσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ του, ὡς διοικητοῦ τῆς προπαρασκευαστικῆς σχολῆς ὑπαξιωματικῶν, τοῦ διακεκριμένου ταγματάρχου κ. Δ. Σταϊκού. — Οἱ ἐπιτυχόντες κατὰ τὸν πρό τινας τελεσθέντα διαγωνισμὸν ναυτικοὶ δόκιμοι διετάχθησαν, ὅπως ἐπιδῶσι τοῦ ἀτιμοδρόμικου «Ἑλλάδος» τὴν 4 προσεχὺς Ἰουλίου. — Ἀπεβίωσεν ἡ κυρία Εὐθυμία, χήρα τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνοδούρου.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ἀστρολόγῳ. Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον ὁ ἥλιος εἶνε εἰς τὸν Καρκίνον καὶ δύνασθε νὰ βεβαιωθῇτε τοῦτο ἀπὸ τὸ πρῶτον τυχὸν ἡμερολόγιον διὰ νὰ μὴν καρκινωθᾶτε εἰς τὴν νομίζοντες, ὅτι ἀκόμη μένει εἰς τοὺς Διδύμους. Ἐκτὸς ἂν ἐγράφατε ὅλα ταῦτα διὰ νὰ κάμῃτε ἐν λογαπαίῳ. Ὡς πρὸς τὴν νέαν σελήνην θὰ φανῇ αὐρίον τῇ 4.09 μ. καὶ φροντίσατε νὰ τὴν πρωτοῖδῃτε ποθοῦντες κατὰ καλόν, διὰ νὰ τὸ ἀπολαύσῃτε κατὰ τὴν δημόδῃ πρόληψιν.

Ἀ πόρῳ οἰκογενεὶ ἀρχῇ. Σὰς συνιστώμεν νὰ μεταβῇτε εἰς Σκῆρον, ὅπου κατ' ἀρχαίαν τοπικὴν συνήθειαν ἡ πρωτότοκος προικίζεται σχεδὸν μὲ ὅλην τὴν περιουσίαν τῶν γονέων τῆς εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς δὲν ἀπομένει τίποτε. Ἐκεῖ δύνασθε νὰ διαδόσῃτε, ὅτι ὑπανδρεύσατε ἤδη τὴν πρωτότοκον καὶ τώρα μένουσιν ἄνευ προικὸς αἱ λοιπαὶ θυγατέρες σας, ἡ κοῦτροὺς εὐλὸς καθὼς λέγουσιν εἰς Κάρπαθον.

Μαθηματικῷ. Ὑπολογίσατε πόσος καιρὸς ἀπαιτεῖται νὰ μάθῃ τις τὸ Κινεζικὸν ἀλφάβητον ὅπερ, ὡς γνωστὸν ἔχει 60.000 στοιχεῖα. Ἡμεῖς ἐθέσαμεν, ὡς ἐξῆς τὴν ἀναλογίαν, ὁ ἐλληνοῦς θέλει 24 ἡμέρας διὰ νὰ μάθῃ καλῶς τὰ 24 μᾶς γράμματα, ὁ κινεζόπουλος πόσας θέλει διὰ νὰ μάθῃ τὰ ἰδικά του; Καὶ εὖρομεν, ὅτι ἀπαιτοῦνται 170 περίπου ἔτη.

Νοσοῦντι. Ἡ ἐπιστήμη συνιστᾷ τὰ ἱαματικά ὕδατα, καὶ τοιαῦτα εὐρίσκονται εἰς πλείστα μέρη τῆς Ἑλλάδος. Θεοῦχοι πηγαὶ εἰσὶν ἐν Ὑπάτῃ, ἐν Μεθαίνοις, ἐν Σμοκόδῳ τῆς Καρδίσης, ἐν Κυλλήνῃ, ἐν Τριφυλίᾳ τὰ τοῦ Κατάφα καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ πλησίον τῆς Βάρης (Βουλιαγμένης). Σιδηροὗχοι ἐν Πλατυστόμῳ τῆς Φθιώτιδος καὶ ἐν Κόβῳ καὶ Ἀλατοῦχοι ἐν Θερμοπύλαις, Αἰγίνῃ,

Λίδηφῳ, Λουτρακίῳ, ἐν Κόβῳ πάλιν καὶ ἄλλα-χοῦ. Ἀλλὰ ἐρωτήσατε πρῶτον τὸν ἱατρόν σας καὶ τοὺς προηγουμένους ἐπιτεκφεθέντας αὐτὰ διότι εἰς τινὰ μέρη εἶνε ἀπαραίτητος ἀνάγκη νὰ μεταβῇτε ἐν στολῇ χαλῶννης δηλ. φέροντες μαζὺ καὶ τὴν οἰκίαν σας διότι ἄλλως θὰ ἔχῃτε ἐκεῖ. Μία σπηλιὰ γὰρ σπῖτι καὶ τῇ γῇ γὰρ κλίνη σας καὶ μὴ πέτρα προσκεφάλι. . . .

Περίεργον. Ὁ νεώτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν βασιλεὺς εἶνε ὁ Ἀλφόνσος τῆς Ἰσπανίας, συμπληροῦν προσεχῶς τὸ 26ον ἔτος του. Ὁ τῆς Σερβίας εἶνε 29 ἐτῶν, ὁ ἰδικὸς μας 38 καὶ ὁ τῆς Βαυαρίας ἐπίσης. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας εἶνε 39, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας 40, ὁ Σουλτάνος 41, ὁ βασιλεὺς τῆς Ῥουμανίας 45, ὁ τῆς Πορτογαλλίας ἐπίσης 45, ὁ τῶν Βέλγων 49, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας 53 ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας 55, ὁ τῆς Σαξωνίας 56, ὁ τῆς Βυρτεμβέργης καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας 61, ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας 65, ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας 66, ὁ τῆς Ὁλλανδίας 67 καὶ πρεσβύτερος ὅλων εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἄγων τὸ 88 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Σημειώσατε δέ, ὅτι οἱ ἡγεμόνες εἶνε οἱ μόνοι ἀνθρωποὶ, οἵτινες δὲν δύνανται οὐδὲ ἡμέραν νὰ κρύψωσι ἀπὸ τὴν ἡλικίαν των, μὴ ἐξαιρουμένης οὐδὲ τῆς βασιλείσης Βικτωρίας, ἥτις, ὡς κυρία θὰ ἐπώθησε βεβαίως, κάποτε τὸ λαϊκὸν τοῦτο προνόμιον.

Καπνιστῇ. Τὰ ἑλληνικὰ σιγάρα, τὰ ὅποια θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃτε νὰ καλῶμεν αἰωνίως σιγάρα χωρὶς νὰ ἐξελληνίσωμεν τὸ ὄνομα των, εἶνε καὶ ὀλίγον κλασικά. Ὁ Ἐδμόνδ Ἀμποῦ γράφων περὶ τῶν ἑλληνικῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων ἀναφέρει, ὅτι, «Ὅλοι οἱ Ἕλληνες καπνίζουσιν» ὁ βασιλεὺς (Ὁθων) ἴσως εἶνε ὁ μόνος ἀνθρώπος τοῦ βασιλείου του, ὅστις δὲν καπνίζει, ἀλλὰ βεβαιόσιν, ὅτι ὅταν ἡ βασίλισσα ἀπουσιάζει εἰς Γερμανίαν, κάμνει κάποτε κανένα σιγάρακι. Καὶ ἔγραφε ταῦτα πρὸ τῶν ἐτῶν! Ἀς ἔλθῃ τώρα νὰ κάμῃ μίαν ἐπισκεψὶν εἰς τὰ γυμνάσιά μας κατὰ τὴν ὥραν τῶν διαλειμμάτων θὰ γράψῃ τότε βεβαίως, ὅτι οἱ Ἕλληνες γεννῶνται, «μὲ τὸ σιγάρο στὸ στόμα».

Ἀπόσπασμα ἀναφορᾶς εἰρηνοδίκου. . . . ἄλλ' οὐδεμὶα εὐρέθη ἐνδεῖς πείθουσά με, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς τὴν ἐκκλησίαν εὐρεθέντος νεογεννήτου βρέφους προήρητο ἐξ αὐτοκτονίας.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

38.

Στὴν Νάξο πῆγα πρῶτα καὶ δεύτερα 'ς τὴν Ἀνδρο ἔαν ἐκεῖ δὲν μ' εὕρῃ τότε βεβαίως θάμμαι 'ς τῶν Ἀθηνῶν τὸ κέντρο.

Π.

39.

Μὲ κεφάλι σου παρέχω δυσπείθειαν πολλήν, ἂν αὐτὸ μοῦ ἀφαιρήσῃς βάρος εἶμαι εἰς τὴν γῆν.

Ν. Α. Κ.

40.

Εἶμαι κόμη στὴν Λοκρίδα καὶ ἀνάθω καὶ φωτιά.

Ρ. Γ. Μ.

41.

(δημῶδες)

Ἄετός νοχάτος μετὰ λαμπάδων παίρνω μαντάτα, φέρνω μαντάτα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ μυθολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ

27. Τίς ἡγεμὼν ἐφρονέσθη πρῶτος ἐν Τρωάδι;
28. Τί εἶπεν ὁ Ἀριστείδης περὶ τῆς προτάσεως τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ ποία ἦτο ἡ πρότασις αὕτη;
29. Ὑπὸ τίνος καὶ πότε κατηργήθησαν αἱ σχολαὶ τῶν Ἀθηνῶν;

ΑΠΟΡΙΑΙ

Πόθεν τὰ ὀνόματα «Πατῖσις» καὶ «Κολοκυθοῦ» τῶν γνωστῶν προαστείων τῶν Ἀθηνῶν;
Πόθεν ἡ λέξις «τραχώματα» ἡ ἐν τῷ σημερινῷ φύλλῳ τῆς «Ἑβδομάδος»;

Εἰς τὸν ἀπαντήσαντα ὁρθῶς εἰς τὰς ἀπορίας ταύτας παρέχεται ἐπὶ ἐν ἔτος ἡ «Ἑβδομάς» δωρεάν.

ΛΥΣΕΙΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

36. Τὸ «τίποτε». 37. Τὸ καντάρι.

24. Ἦτο ὀπισθόμηνος.
25. Ὁ Καλιγούλας τὸν Ἐρωτα (ὃν μόνον μετέφερε) καὶ τὸν Ὀλύμπιον Δία διὰ νὰ κόψῃ τὰς κεφαλὰς των καὶ θέσῃ τῆς ἰδικῆς του ὁμοίωμα.
26. Ἡ Θεοδώρα σύζυγος τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Καταχωρίζομεν, ὡς ὑπεσχέθημεν τὴν σχετικῶς καλλιτέραν μετάφρασιν τοῦ προταθέντος γαλλικοῦ ποιηματίου.

Θαυρῶ πῶς ὁ Θεὸς ποῦ μ' ἔχει πλάσει
Γιὰ μὲ δὲν ἔκαμ' ἔξοδο κανένα,
Καὶ ἡ καρδιά ποῦ ἔδοκε 'ς ἐμένα,
Ἀπ' τὰ μικρά μου χρόνια εἶχε γεράσει.

Μέσα 'ς τὰ στήθη μ' ἔχει ἀπιθομένη,
Στενὸς Θεός, μονάχα γιὰ τὰ μάτια,
Καρδιά παλῆ καὶ μεταχειρισμένη,
Κι' ἀπ' τὰ μαράζια χίλια δυὸ κομμάτια.

Χίλιαις φουρτούναις ἔχει ὑποφέρει,
Καὶ χίλιαις μαχαίραις τῆς ἔχουν δώσει
Καὶ ὅμως δὲν τὰ βλέπει δὲν τὰ ξέρει
Τὰ χεῖρά ποῦ τὴν ἔχουν μαχαίρωσει.

Τῆς ἔρχοντ' ἐνθυμήσεις μακροσμέναις
Καὶ ποῦ δὲν γνωρίζεις, δὲν προαμένεις,
Ὅνειρα φτερωτά, φωταῖς οὐσμῆναις,
Καὶ ἥλιοι ἀπ' τὴν αὐγὴ βασιλεῖται.

Τὴν καίνε καὶ τὴν τρῶν καὶ τῆς σώνουν,
Ἀνθρώποις κυράδες, ἀγγελοῦδα,
Κι' ἀπάντεχες ἀγάπαις τὴν λυγώνουν
Ὅπου μοσχοβολοῦνε 'σὰ λουλούδια.

Ὡς συμφορὰ ποῦ πέρνει τὰ μυαλά!
Ὡς βάσανο ποῦ εἰς ἄλλον δὲν ἐδόθη!
Ὡς μοῖρα! ν' ἀγαπᾷ κανεὶς τρελλὰ,
Καὶ τί, τί ἀγαπᾷ νὰ μὴν τὸ νιώθῃ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ Δ...

(Κατὰ τὸν Henri Charles Read).

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὸ ἐν τῷ σημερινῷ φύλλῳ καταχωριζόμενον τρυφερώτατον ποιῆμα τοῦ κ. Ἰωάννου Πολέμου, καθόσον μάλιστα, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος γέρων Μῆτρος ὄντως εὐρίσκεται ἤδη ἐν Ἀθήναις, διὰ τῶν θλιβερῶν ἡχῶν τῆς φλογέρας τοῦ ἐπικαλούμενος τὴν ἐλεημοσύνην τῶν διαβότων.

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΗΤΟΣ Α' 1884

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

3 ΙΟΥΝΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14

ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΤΡΑΧΩΜΑΤΑ

ἐν ἔτει 1734.

Ἄς μὴ τρομάξωσιν αἱ ἀναγνώστριαι τῆς καλῆς Ἑβδομάδος ἐκ τοῦ τίτλου τῆς παρούσης διατριβῆς, διότι δὲν πρόκειται περὶ τῆς δεινῆς ἐκείνης νόσου τῶν ὀφθαλμῶν τῆς τράχωμα παρὰ τῶν ἀσκληπιαδῶν καλουμένης· ἀλλὰ περὶ ἄλλης τινὸς νόσου ἡθικῆς τὴν ὁποίαν, ἀπειλοῦσαν καταστροφὴν, διὰ φρονήσεως περιέστειλαν καὶ ἐθεράπευσαν οἱ Ἀθηναῖοι οἱ ἐκ τῶν ὑπηκόων τῆς Α. Σουλτανικῆς Μεγαλειότητος Μωχμούτ τοῦ Α'.

Ἀλλὰ πρὶν ἐξηγηθῶ πλατύτερον, ἐπιτραπήτω μοι ἐν προοιμίῳ νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς ἐὰν δὲν σᾶς ἐκπλήττη ἡ διὰ τοῦ χρόνου ἐπελθούσα διαφορὰ περὶ τὴν ἀξίαν πραγμάτων τινῶν. Τοῦτο τῶντι βλέπομεν γενόμενον εἰς πολλὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα, ἰδίως ὅμως εἰς ἐκείνο, τὸ ὁποῖον ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντός κατεσκεύασεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ πρωτοπλάστου ἡμῶν πατρός· ὁ δὲ περὶ τούτου ἀμφιβάλλων ἄς ἐξετάσῃ πῶς εἶχον τὰ περὶ γάμου παρ' ἡμῖν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ ἄς συγκρίνῃ αὐτὰ πρὸς τὰ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπικρατοῦντα νόμιμα.

Κατὰ τὴν παλαιὰν τῶντι ἐποχὴν διὰ ν' ἀποκτήσῃ τις γυναῖκα ἔπρεπε νὰ τὴν ἀγοράσῃ ἀκριβὰ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς, ὥσπερ ὁ ἀτυχὴς ἐκεῖνος Ἰφιδάμας ὁ χάλκεον κοιμηθεὶς ὑπνον διὰ τῆς φοβερᾶς τοῦ Ἀγαμέμνονος χειρὸς, πρὶν προφθάσῃ κἄν νὰ χαρῇ τὴν πολυαγαπημένην αὐτοῦ σύμβιον, τὴν ὁποίαν διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτῆς «πρῶθ' ἐκὰτὸν βούς δῶκεν, ἔπειτα χίλι' ὑπέστη αἰγὰς ὄρου καὶ ὄϊς»· μάλιστα δέ, ἐπειδὴ φανερὰ δὲν ἐδίδοντο αἱ νύμφαι, ἠναγκάζοντο οἱ γαμβροὶ νὰ κλέπτωσιν αὐτάς καὶ νὰ τὰς ἀρπάζωσι. Μόνον δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις ἐγίνετο καὶ τις τοῦ κανόνος ἐξαιρέσις· ἀλλ' ἔπρεπε τις νὰ ἦναι Βελλερεφόντης ἢ Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀχιλλεὺς κεχολωμένος, ὥστε ν' ἀναγκασθῇ ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς ἐξίλασμον αὐτοῦ νὰ τῷ ὑποσχεθῇ μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ καὶ προσέτι νὰ δώσῃ ἀντὶ νὰ λάβῃ δῶρα «ὅς' οὐπω τις ἐξ ἐπέδωκε θυγατρί».

Ἐνθ' σήμερον οὐ μόνον δὲν ἔχει πλέον ἡ γυνὴ τὴν ἐλαχίστην, κατὰ τὸ μεσιτικὸν ἰδίωμα, ὑπερτίμησιν, ἀλλὰ καὶ ἔπρεπε πολὺ κάτω τῆς πραγματικῆς αὐτῆς ἀξίας, ὥστε, ὡς ἀχρηστόν τι σκευὸς ἀζήτητον καὶ ἀπόθητον, πρέπει νὰ πληρώσῃ τις ἀκριβὰ ἓνα γαμβρόν διὰ νὰ τοῦ τὴν φορτώσῃ εἰς τὴν ῥάχιν.

Ἄλλοτε εἶχε μεγάλην σημασίαν ὁ γάμος καὶ διέταττε τὰ κατ' αὐτὸν ἡ πολι-

τεία, διότι πρωτεύων σκοπὸς τοῦ γάμου ἦτο ἡ παραγωγὴ εὐσώμων καὶ γενναίων πολιτῶν, ἐνθ' σήμερον χρησιμεύει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς πλουτισμὸν καὶ ἀποκατάστασιν τοῦ νυμφίου, ἀδιαφοροῦντος συνήθως περὶ τῶν ἄλλων προσόντων τῆς νύμφης, ἐὰν αὕτη φέρῃ εἰς αὐτὸν ἀργυρίου ποσότητα ἱκανήν. Ἡ ἐπὶ τὰ χεῖρω δέ, ὡς πρὸς τὸ ὠραῖον φύλον, μεταβολὴ αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ πολλοῦ καὶ μάλιστα φαίνεται ὅτι τὸ κακὸν εἶχε τοσοῦτον πλεονάσει ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὥστε κατ' ἀνάγκην πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ παρενέβη καὶ ἡ ἐκκλησία, ὡς ἐξάγεται ἐκ τινος Πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου ἐν ἔτει 1734 πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν¹, ἐνθ' βλέπομεν ὅτι ἐπικρατούσης ἐν Ἀθήναις παλαιᾶς συνηθείας ὄχι μόνον ἄσπρα μετρητὰ νὰ δίδωσιν οἱ γονεῖς εἰς τὰς θυγατέρας ἀλλὰ καὶ πράγματα καὶ κτήματα, ἐλαιόδενδρα, δηλαδὴ, ἀμπέλια, χωράφια, μάλαγμα, μαργαριτάρια καὶ φορέματα ρουχικὰ οὐ τῆς τυχεύσεως τιμῆς ὄντα, διὰ τὸ ἀπροσδιόριστον τῆς δόσεως εἶχε καταντήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑπέρογκον αὕξησιν φιλοτιμίας, ἐνεκα σφαλερᾶς καὶ ματαίας ἐπιδείξεως, ὥστε οἱ γονεῖς ἐκκενοῦντες πᾶσαν αὐτῶν τὴν περιουσίαν εἰς προικοδοσίαν τῶν θυγατέρων καὶ αὐτοὶ ὑπέπιπτον εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν καὶ τὰ ἄρρενα αὐτῶν τέκνα ὑστέρουν τῆς ἀνηκούσης αὐτοῖς μερίδος ἐκ τῆς πατρικῆς οὐσίας. Πρὸς θεράπειαν λοιπὸν τοῦ κακοῦ συνῆλθον οἱ Ἀθηναῖοι ἐμπροσθεν τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν καὶ κοινῇ ψήφῳ ἀπεφάσισαν νὰ ὀρίσθῃ ἀπαρασκαλεύτως ὁ ἀνώτατος ὅρος τῆς προικοδοσίας· ἀφοῦ δὲ διὰ κοινοῦ ἐνυπογράφου γράμματος ἐθεδαίωσαν τ' ἀποφασισθέντα, προὐκάλασαν καὶ πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῇ ἀσφάλειαν, φοβεροῦ ἀριεμένου ἀφορισμοῦ κατὰ τῶν παραβατῶν. Ἰδοὺ κατὰ λέξιν ὁ γενόμενος προσδιορισμὸς τῆς προικοδοσίας «... κἀντεῦθεν διέγνωσαν ὅπως ἡ μὲν πρώτη προικοδοσία ὑπάρχῃ διωρισμένη εἰς χίλια πεντήκοντα γρόσια, δηλαδὴ πάντων τῶν προικοδοτούμενων πραγμάτων εἰς μέσον προτιθεμένων τῶν μουλικίων, τοῦ μαλάγματος, τοῦ μαργαριταρίου, τοῦ χαλκώματος τοῦ στάγκου, ἐτι δὲ καὶ τῶν διωρισμένων σὺν τούτοις ρουχικῶν, ἥτοι δέκα ὑποκαμισοδράκων καὶ οὐ πλείονων, δέκα μπουλιῶν, δύο κραβδατοστρωσίων μετὰ τῶν ἐπακολουθούντων αὐτοῖς νυμφικῶν κοσμημάτων, καὶ λοιπῶν τῶν ἐπιδιδόμενων μέχρι καὶ τοῦ μικροτάτου· τούτων οὖν ἀπάντων μετὰ πάσης

ἀκριβοῦς διατιμωμένων ὑπὸ ἐμπειρῶν καὶ εἰδημόνων διατιμητῶν, καὶ τῆς γενομένης ἐξ ἀπάντων τιμῆς συμποσομένης καὶ συγκεφαλαιουμένης εἰς ἓν, ὅσα ἂν ἐλλείψωσιν ἐκ τοῦ διορισθέντος ἀριθμοῦ καθ' ὅλην τὴν προικοδοσίαν τῶν χιλίων πεντήκοντα γροσίων ἔχουσιν ἀναπληροῦσθαι ἀπὸ μετρητῶν ἄσπρων καὶ καταβάλλεσθαι ὑπὸ τῶν προικοδοτούντων, καὶ οὕτως ἀπαρτίζεσθαι καὶ τελειοῦσθαι τὸν ὅλον ἀριθμὸν τῶν χιλίων πεντήκοντα γροσίων, καὶ μήτε ὑπολείπεσθαι τι πρᾶγμα ἀδιατίμητον, μήτε υπερβαίνεσθαι ὅλως τὸν ῥηθέντα ἀριθμὸν τῶν χιλίων πεντήκοντα, ἀλλὰ μένειν αὐτὸν ἀνυπέρβατον, καὶ ἀκαταπάτητον καὶ τοῦτον γινώσκεσθαι παρὰ πάντων ὅρον ἀμετάθετον καὶ διορισμὸν κεκυρωμένον τῆς πρώτης καὶ ἐξαιρέτου προικὸς. Μετὰ δὲ τοῦτον εἶναι, καὶ γίνεσθαι καὶ δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως προικοδοσίας, αἵτινες ἔχουσι μένει ἀδιόριστοι μὲν κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐμπῆς ὀλιγωτέρας καὶ κατωτέρας ποσότητος, καὶ ὑποβεβηκυίας τῇ πρώτῃ, φυλάττουςαι καὶ αὐταὶ τὴν πρέπουσαν αὐταῖς συμμετρίαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς εὐπορίας καὶ δυνάμεως τῶν προικοδοτούντων, καὶ κατὰ τὴν γεννησομένην ἐκ κοινῆς συναινέσεως συμφωνίαν μεταξὺ τῶν ποιούντων τὰ γαμικὰ συναλλάγματα...»

Τὴν προικοδοσίαν ταύτην ἐκάλουν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τράχωμα, τίς οἶδε πόθεν τῆς λέξεως ταύτης κατὰ παραφθορὰν ἂν ὄχι μεταφορικῶς ληφθείσης. Κατὰ τοῦ τραχώματος λοιπὸν κατεξάνεστη ἡ ἐκκλησία καὶ ἐπαφῆκε κατὰ τῶν παραβατῶν τοὺς κεραυνοὺς αὐτῆς· κατόπιν δὲ τοῦ Πατριαρχικοῦ γράμματος τὸ ὁποῖον ἔφερε, φαίνεται, τοὺς προσδοκωμένους καρπούς, ἡ χαρὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπαλλαγέντων τοῦ τραχώματος ἐπανηγυρίσθη καὶ δι' ἁσμάτων ἐν τῶν ὁποίων ἀρχεῖται διὰ τῶν ἐπομένων στίχων :

«Φίλοι μου ἡλικιώται,
νὰ καιρὸς νὰ πανδρευθῆτε,
πλεῖν δὲν ἔχετε αἰτίαις,
νᾶστε τόσον τρομασμένοι,
ἐσηκώθηκ' ἀπ' τὴ μέση,
εἰς τὸ γένος τόσους χρόνους
τράχωμα τὸ ὠργισμένον,
ἡ πηγὴ τῶν συμφορῶν μας».

1.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν Ἀθήναις, ἀλλαχοῦ ὅμως δὲν ἴσχυσεν, ὡς φαίνεται, ἡ πατριαρχικὴ προτροπὴ καὶ ὁ ἀφορισμὸς πρὸς ἐκρίζωσιν τοῦ κακοῦ, διότι πάλιν ἐν ἔτει 1767 ὁ τότε πατριάρχης Σαμουήλ² ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν τραχώματων διὰ νέων καὶ ἀργαλέων ἀφορισμῶν, μέχρι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἀκόμη

1. Τὸ γράμμα ἐδημοσιεύθη ἐν ἔτει 1864 ἐν τῷ ἡμερολόγιῳ Μ. Π. Βρετοῦ, ὅπου καὶ παρέμπομεν τοὺς βουλομένους ν' ἀναγνώσωσιν αὐτὸ ὁλόκληρον.

1. Ὅρα καὶ τοῦτο ἐν τῷ αὐτῷ ἡμερολόγιῳ σελ. 238.

2. Α. Ε. Ὑψηλάντου σελ. 410.

ἀνεγινώσκοντο ἐπ' ἐκκλησίας τοιαῦτα συμβουλευτικά ἔστιν ὅτε δέ, καὶ ἀφοριστικὰ γράμματα. Ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ὅτε ἐκορυφώθη ἡ περὶ τῆς ὕλης λατρείας καὶ ἡ περὶ τὰς κοσμικὰς ἀπολαύσεις σπουδή, τὸ πρᾶγμα ἔλαβεν, ὡς εἰκὸς διαστάσεις τεραστίας, καὶ οὔτε εἶναι ἔλπις νὰ ἐκλείψῃ, διότι σήμερον οὔτε ἡ ἐκκλησία ἀναμειγνύεται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς συναλλαγὰς οὔτε τὰ ἐπιτίμια αὐτῆς ἐκφοβίζουσιν, ὡς ἄλλοτε, ἐκτός ἐάν παρασκευασθῇ γυναικεία τις σταυροφορία κατὰ τῶν ἀγάμων, καὶ ἀναγκασθῶσιν οὗτοι νὰ ὑπογράψωσι συνθήκην ἀνορθοῦσαν καὶ πῶς τὴν καταπεσοῦσαν ὑπόβληψιν τοῦ ὄραίου, ἀλλ' ὅχι καὶ περιζήτητου φύλου.

Θ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ.

ΤΙΝΕΣ ΗΛΘΟΝ

κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν Ἑλλάδι

Συνέχεια ἰδί σελ. 98

Οἱ Ἀλβανοὶ λοιπὸν οὗτοι ἐνταῦθα διήγουν, ὅπως καὶ οἱ ἐν Κανκάσῳ ἐπὶ Στράβωνος. Ἀλβανοὶ δὲ ποιμενικώτεροι καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἐγγυτέρω, πλὴν ἀλλ' οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετρίως. Οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰσθίων καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, πρὸς ἑω μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάσσης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμορῶντες τοῖς Ἰσθίοι· τῶν δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι (ταῦτα γὰρ ὑπέρκειται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεράνια), τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία... (Στράβων 11, 4). Τὸν αὐτὸν δὲ πλάνητα βίον διάγοντας εὐρίσκομεν αὐτοὺς καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα. «Διατρίβοντα δὲ ἐν Θεσσαλίᾳ βασιλεῖα οἱ τὰ ὄρεα τῆς Θεσσαλίας νεμόμενοι Ἀλβανοὶ ἀβασίλευτοι Μαλακασιοὶ καὶ Μποῦοι οἱ καὶ Μεσαρέται ἀπὸ τῶν φυλαρχῶν προσαγορευόμενοι περὶ διαχιλίους καὶ μυρίους ὄντες προσεκύνησαν ἐλθόντες καὶ ὑπέσχοντο δουλεύειν· ἐδεδοίκεσαν γὰρ μὴ χειμῶνος ἐπελθόντος διαφθαρῶσιν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἅτε πόλις οἰκοῦντες οὐδεμίαν, ἀλλ' ὅρεσιν ἐνδιατρίβοντες καὶ χωρίοις δυσπροσίτοις, ὧν ἀναχωροῦντες τοῦ χειμῶνος διὰ τὸ κρύος καὶ τὴν χιόνα, ἀπιστὸν τινὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐκείνοις νιφομένην, εὐεπιχειρήτην ἔσθαι ἐδόκουν». (Καντακουζηνὸς βιβλ. 3, κεφ. 28).

Αἱ Ἀλβανίδες αὗται δὲν γνωρίζουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν ἑλληνικὴν, οἱ ἄνδρες ὅμως καὶ τὰ παιδία γνωρίζουσιν αὐτὴν καλῶς. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου οἱ Ἀλβανόπαιδες ἀπήντων μετὰ θάρρους καὶ εὐφύας. Ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἠδύναντο νὰ μοὶ χορηγήσωσι τὰς πληροφορίας, ἃς ἐπεθύμουν, δὲν ἦσαν ἐκεῖ, ἤναγκάσθην μετὰ δῖωρον διαμονήν, καθ' ἣν ἐγευματίσαμεν ὑπὸ παχύςκιον κέδρον ἀκούοντες τὸν κελαρυσμὸν διαγεστάτου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος ἀναβλύζοντος ἐκ πηγῆς ὀλίγον ἀνωτέρω ἡμῶν κειμένης, νὰ ἀπέλθωμεν καὶ μεταβῶμεν εἰς τὴν Ζουμ-

πάταν, ἡμίσειαν περίπου ὄραν ἐκείθεν ἀπέχουσαν, ἔνθα ἐσκήνουν ἄλλαι πατριαὶ Ἀλβανῶν, ἐν ἣ ἡλπιζον, ὅτι θὰ εὕρω Ἀλβανὸν τινὰ ἱκανοποιήσοντα τοὺς ἡμετέρους ἐθνολογικοὺς σκοποὺς. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἀπετύχουμεν καὶ ἐκεῖ, μάτην καταφλεγέντες ὑπὸ τοῦ ἡλίου, περὶ τὴν μεσημβρίαν μὴνὸς Ἰουλίου ὁδοιπορήσαντες. Ἐκεῖθεν ἐπανεκάμπτουμεν εἰς Αἰγίον, ἀλλὰ δι' ἄλλης ὁδοῦ καὶ δι' ἄλλου σταθμοῦ, τῆς Ἀραχόβης.

Ἐνῶ εὐρισκόμην ἐν Ἀραχόβῃ, ἦλθεν ἐκεῖ κατὰ καλὴν σύμπτωσιν Ἀλβανὸς τις, γνωρίζων καλῶς τὴν ἑλληνικὴν, φίλος τοῦ δημοδιδασκάλου, παρ' ᾧ ἐφιλοξενούμην, ὅπως μείνῃ ὥρας τινὰς χάριν ὑποθέσεώς του. Τότε εὗρον μικρὰν εὐκαιρίαν, ὅπως μάθω τινὰ περὶ τῶν Ἀλβανῶν. Ἐξετάζων δὲ ἔμαθον, ὅτι αἱ ἐξῆς λέξεις εἶνε ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς ποιμέσιν· τζοπάνης, γαλάρι, στρούγγα, μανδρί, καρούαθ (= καρδάρ), καρόγκα, βέδρ (= βεδούρι) κεφέ, λεσσά, τέσα, κακάβι, κούτελα, τζούμπα, τζαντίλα, κλίτζε, σκλιόπα, σκόπ, τζίτζα, τζότρα, σαμαρνίτζα². Ἐπίσης ντάσι, τζιὰπ, κατζίκι, βίτζ, κά, ντέρκ, ντόση, λάρκ, λάγιο, βετούλι, τζίπα, κεσέμι, χούρτι, γρίβο, βάτζα, τζεμπέρο, περγουλίτζα, ἰκούκιο, κόρμπο, γκιάσα, κολμπένα, μούσκουρι, κάτζενα, μπάρτζα ἢ μπάλτζα, μπουτζα, ντρένιο, τζιούλο, κάλεσσα, τζαμαϊδό, μπασσόρο, ντζάρα, κρούτα, βάκριν, καλόβοι, μπουζμπάρδι, κοκάρ, φλαμπόρι, ζέπα, ξάλα, σαμπάνι, βαρίκα, τζούκα, ζντρίβο, ἀρκουμάνι³. Ἐπίσης τζιμπόρι καὶ ἀβάρα (= ζωφίον ὡς τζιμπόρι, πλὴν ὀλίγον μεγαλύτερον). Ἐμαθον, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ τὸν πετεινὸν λέγουσι κόκορ, τὴν κόταν πούλι, τὸν ὄνον γκαϊντούρ, τὸ πιάτο μουχρούτ, τὴν ἀσβεστον χορίγκ, τὴν λάσπην καὶ τὸν βάλτον μπάλτ, τὴν ἀγρίαν ἀχλαδίαν γκαρίτζ, τὸν ἀσφοδίλον μποτζίκ, τὴν χιόνα μπόρε, τὸν πατέρα τάτε, τὴν μητέρα μάμ, τὴν μάμην μάννα, τὸ κοράσιον τζούπα, τὸν θεὸν μπάρμπα, τὸν κουναδόνα λαλε, τὸ υποκάμισο καμίσι, τὸ βρακίον μπρέκ, τὴν σερκούνα (τῶν χωρικῶν) γκούν, τὴν ἀριστερὰν (χεῖρα) ζόρμπιτα καὶ ζερβί, τὸν μηρὸν μπουτί, τὸ βαρέλιον τοῦ οἴνου μπουτί, τὸ βαρέλιον τοῦ ὕδατος βούτζι, τὰ φρούδια τζινόρε. Ἐμαθον προσέτι, ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πατρῶν εἶνε κυρίως ποιμένες νομαδικὸν βίον διάγοντες, ὅτι ἐν τοῖς εἰσέρχονται δι' ἐπιγαμιῶν εἰς χωρία Ἑλληνικὰ ἢ καὶ αὐτοὶ συνοικίζουσι τοιαῦτα, ὅτε καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψωσι καὶ τὴν ποιμενικὴν, ὅτι ἐσχάτως καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ σταφιδάμπέλων ἤρξαντο νὰ ἀσχολῶνται καὶ ὅτι ἐν γένει ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξημεροῦνται καὶ ἐξἑλληνίζονται· ὅτι τὰ ἑ-

σματὰ τῶν κατὰ τε τὴν ποιήσιν καὶ τὴν μουσικὴν¹, οἱ χοροὶ τῶν, τὰ παιγνιδία τῶν, τὰ παρὰμύθια τῶν, ἡ ἐνδυμασία τῶν καὶ ἐν γένει ὁ βίος τῶν εἶνε ὅμοιοι τοῖς τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἔσπευδε ν' ἀναχωρήσῃ, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐρωτήσω καὶ περὶ τινῶν ἄλλων λέξεων, θεωρουμένων Σλαβικῶν, ἐὰν ἦσαν ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς.

Ἀφοῦ δὲ ἔμαθον πάντα ταῦτα καὶ ἐσκεπτόμην, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν οἱ Ἀλβανοί, οἱ τόσῳ ἐμμένοντες εἰς τὰ πάτρια, νὰ ἀνταλλάξωσι διὰ Σλαβικῶν, λέξεις δηλούσας τὴν σχέσιν τῶν ἀτόμων τῆς οἰκογενείας, μέρη τοῦ σώματος, ἀντικείμενα οἰκιακῆς χρήσεως καὶ ποιμενικοῦ βίου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀνεμιμνησκόμεν, ὅτι τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα ἀναφέρουσιν Ἀβάρας καὶ Σλάβους, μοὶ ἐπῆλθεν ἡ εἰκασία, ὅτι δυνατόν καὶ οἱ δύο οὗτοι λαοὶ νὰ ἦλθον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν τῇ Ἑλλάδι, ὅτι ἴσως κατὰ σύγχυσιν οἱ Ἀλβανοὶ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς μνημείοις ὀνομάζονται Ἀβάρροι, ἢ ἦλθον μετ' αὐτῶν, οἵτινες πρωταγωνιστοῦντες ἐπεσκήσαν τοὺς Ἀλβανούς, καὶ οὕτω μόνον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἠκούετο, ὅτι οἱ Ἀλβανοί, ὡς καὶ οἱ Σλάβοι, ἀκολουθήσαντες καὶ μετὰ ταῦτα τὸν βίον, διήγον καὶ πρότερον ἐν Ἀσίᾳ, πρὸ τοῦ ἑαυτῶν χωρισμοῦ, διετήρησαν ἀμεταβλήτους πολλὰς λέξεις ἰδίως ποιμενικὰς καὶ, ὅτι ἐκ τούτου εἶχον λέξεις ὁμοίας. Ἐκ δὲ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων περὶ Ἀλβανῶν γνωμῶν, ἔτεινον νὰ παραδεχθῶ ἐκείνην, καθ' ἣν οἱ Ἀλβανοὶ ἦλθον ἐκ τῆς ἐν Κανκάσῳ Ἀλβανίας.

Ὅταν ἐπανῆλθον ἐν Αἰγίῳ ὁ τρυγυτὸς τῆς σταφίδος εἶχεν ἀρχίσῃ. Κατὰ τὸν τρυγητόν, ὅστις παρουσιάζει ὅψιν φαιδρᾶς πανηγύρεως καὶ θόρυβον στρατοπέδου, συρρέουσιν ἐν Αἰγίῳ πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἑπτανήσου, ἐργάται. Μοὶ ἐπαρουσιάζετο καλλίστη εὐκαιρία, ἣν ἐχρησιμοποίησα καταλλήλως πρὸς τὸν σκοπὸν μου. Ἐντεῦθεν ἐβεβαιώθην, ὅτι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ποιμέσιν αἱ ἀνωτέρω σημειωθεῖσαι ποιμενικαὶ λέξεις, ὅτι ὁ βίος τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν ἐν τισιν εἶνε ὅμοιος τῷ Ἀλβανικῷ βίῳ, ὅτι τὰ ἑσμάτα, οἱ χοροὶ, τὰ παρὰμύθια, τὰ παιγνιδία καὶ ἐν γένει τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἀλβανῶν ὁμοιάζουσι τοῖς τῶν Ἑλλήνων, ὅτι εἰς ὅμοια Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν χωρία, ἐν τοῖς νομοῖς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας καὶ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος συνάπτουσιν εὐχερέστατα κηδεστίαις, Ἑλληνες καὶ Ἀλβανοί, ὅτι εἰς τινὰ Ἀλβανικὰ χωρία κατελείφθη ἡ Ἀλβανικὴ καὶ λαλεῖται ἡ Ἑλληνική, ὅτι ἐπὶ τινῶν Ἀλβανικῶν χωρίων ἐγκαταλείπεται ὁσημέραι, μόνον ὀλίγων γερόντων καὶ τινῶν γυναικῶν ἐπιμενόντων εἰς τὴν μητρικὴν γλῶσσαν, ἔνθα μετ' ὀλίγον θὰ ἔχῃ ἄπαν τὸ κράτος ἡ Ἑλληνική, ὅτι οἱ τῶν καθαρῶς Ἀλβανικῶν χωρίων κάτοικοι, ποιμενικὸν βίον κυρίως διάγοντες, προσχωροῦσι καθ' ἑκάστην εἰς τὸν Γεωρ-

1. Ἡ 2, 3 καὶ 4 λέξεις σημαίνουσι ποιμνοστάσιον.

2. Αἱ λέξεις αὗται σημαίνουσι ποιμενικὰ σκεύη, ἢ δὲ κλίτζε, σκλιόπα καὶ σκόπ, ποιμν. βέδρον.

3. Ταῦτα εἰσὶν ὀνόματα καὶ ἐπίθετα ἀμνάδων, προβάτων, κριῶν, αἰγῶν ἐριφίων, χοίρων καὶ κυνῶν.

1. Θὰ ἐξηγήσωμεν ἀλλὰ ποῦ τί ἐννοοῦμεν διὰ τούτων.

γικόν, ἐσχάτως δὲ καὶ εἰς φυτείας ἀμπέλων καὶ σταφιδαμπέλων προέβησαν καὶ ὅτι πλεῖστα τοποθεσίαι χωρίων ὑπὸ ἐλληνοφώνων κατοικουμένων φέρουσιν Ἀλβανικὰ ὀνόματα.

Περὶ τῆς ἐξελληνίσεως Ἀλβανικῶν χωρίων ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς· ὅτι ἐκ τῶν χωρίων Σκούπα καὶ Κούτσι τοῦ δήμου Εὐρωστίνης τῆς Κορινθίας, ὄντων ὀλίγω πρότερον καθαρῶς Ἀλβανικῶν, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐγκατελείφθη ἐντελῶς ἡ Ἀλβανική, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐκπνέει αὐτὴ καὶ σχεδὸν ἡ Ἑλληνικὴ λαλεῖται σήμερον· ἐν τῷ χωρίῳ Τζερεγούνη, τοῦ αὐτοῦ δήμου, ὅπερ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦτο ζευγαλατειὸ καὶ ἡρίθμει μάλιστα δεκάδα καλυθῶν, συνοικισθέντι μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀνεξαρτησίαν ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν τῶν πέριξ χωρίων, λαλεῖται ἀμιγῆς ἡ Ἑλληνική. Ἡ ἐξελληνίσις τῶν Ἀλβανῶν τελεῖται λεληθότως πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν ἐν Κηφισῇ καὶ Ἀμαρουσίῳ ἡ Ἀλβανικὴ κατελείφθη σχεδὸν ἐντελῶς· ἐν τῇ ἀποικίᾳ τῶν Γερμανῶν, ἐν Ἡρακλείῳ, Γερμανοὶ συνάπτουσι γάμους μετ' Ἀλβανῶν ἐκ τοῦ χωρίου Κουκουβάνας καὶ τῶν πέριξ. Ἐν Κορίνθῳ, τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἀλβανῶν κατοικουμένη, δεσπόζει ἡ Ἑλληνική, ἐν Ἀργεῖ, ἔνθα ὁ πληθυσμὸς ἀνεμίγη, ὑπερίσχυεν, ὡς ὤφειλεν, ἡ Ἑλληνική, μόνον δὲ ἐν συνοικίᾳ τινὶ τοῦ Ἀργεὺς λαλεῖται ἡ Ἀλβανική, ὡς καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐν τῇ Πλάκᾳ.

[Ἐπειτὰ συνέχεται].

Σ. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΥΚΚΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἐδὲ σελ. 101

Τὰ πτηνὰ, ἀφ' οὗ ἀνετινάχθησαν δις ἡ τρίς εἰς τὰς γωνίας τῶν μὲ κίνδυνον νὰ πέσωσι χαμὰ ἔνεκα τοῦ κλονισμοῦ, ὃν μετέδωκεν εἰς τὴν τράπεζαν ἡ κουτάλα καταγομένη ἐπ' αὐτῆς, ἐσιώπησαν μετ' ἀπειρῶν σεβασμῶν ἀτεινίζοντες πρὸς τὸν ἀνθρώπον· πολλάκις ἐρριπτον κρύφια βλέμματ' ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ἐξεχόντων ἀντίπεραν τῆς τραπέζης ποδῶν αὐτοῦ, ὑποπτεύοντες μήπως οἱ ὄνυχες ἐκείνοι τοὺς προσοβάλωσιν ἐκ τῶν ὀπισθεν· ἄλλοτε παρετήρουν τὸ κρανίον, ἐν ᾧ ἐνεκρυμονεῖτο ἤδη τὸ διασκεπτικὸν τῆς μελλούσης ἀποφάσεως, καὶ ἐθαύμαζον πῶς εἰς τόσῳ πλατὺ πρόσωπον ἡ φύσις ἐχάρισε τόσον ὀλίγην μύτην, ὅσον ἐν κάρυον, καὶ τόσῳ πελώριον ὦτα· ἡ μὲν μύτη ὑπέθετον, ὅτι ἡθέλησε ποτὲ νὰ ἐκταθῇ πρὸς τὰ κάτω, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ φαίνεται, ὅτι ἐπτοήθη, ἅμα ἰδοῦσα τὸ στόμα μὲ τοὺς ὀδόντας του, καὶ ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω ἐκβάλλουσα κραυγὰς τρόμου διὰ τῶν δύο μυκτῆρων ἀνεστραμμένων πρὸς τὸν οὐρανόν, τὰ δὲ ὦτα φαίνεται ὅτι ἠδύνησαν πρῶτον εἰς τὰ γονιμώτερα ἐδάφη τοῦ ἡμερινοῦ κλίματος καὶ ὕστερον μετεφυτεύθησαν ἐκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡμετέρου εἰρηνοδίκου, διότι ἦσαν ὦτα γίγαντος, κύκλωπος, ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρωπίνου τέρατος καὶ ἐξεῖχον τοῦ προσώπου περισσότερον ἢ ἡ μύτη. Ὅταν ἐγέλα ἐνόμιζες, ὅτι συνέβαινε

γεωλογικὴ τις ἐκρηξίς, διότι τὸ στόμα ἠνοιγέτο τόσον, ὥστε ἐντὸς αὐτοῦ κατεβυθίζοντο καὶ ἐγίνοντο ἄφαντοι πᾶσαι αἱ ἄλλαι τοῦ προσώπου διακρίσεις, ῥίνες, γνάθοι, ὀφθαλμοί, προέκυπτον δὲ ἐκ τοῦ σκότους κατὰ ὁδόντες, κατὰ κόπται καὶ κατὰ κυνόδοντες, τιμῶντες τὰ μέγιστα τὴν ἀνθρωπίνην θηριωδίαν, ὥστε ἐλυπεῖσο διὰ τὴν μυριοστὴν ταύτην ἀντίφασιν τῆς φύσεως, ἥτις ἐχάρισε ὅπλα τοσοῦτον ἐπικίνδυνα εἰς ὑπάλληλον τῆς εἰρήνης καὶ ἀνθρώπων πεινῶντα ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς ἐποχῆς τῆς ὁδοντοφυΐας. Οἱ πράσινοι τέλος ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶχον τὴν πολύτιμον ἰδιότητα νὰ βλέπωσι δεξιᾷ, ἐν ᾗ ἐφαίνοντο ὅτι προσέχουσιν ἀριστέρᾳ, καὶ νὰ μὴ δύνανται συγχρόνως νὰ μένωσιν ἀνοικτοί, ἀλλ' ὡς νὰ ὑπῆρχεν ἐσωτερικὸν τι ἀπόκρυφον ἐλατῆριον δυνάμει τοῦ ὁποίου ὅταν ἐκλείνῃ ὁ εἰς κατ' ἀνάγκην ἔπρεπε νὰ ᾔνοικτο ὁ ἄλλος, ἐξετέλουν τὰ χρέη αὐτῶν ἀμοιβαδόν, ὡς σκοποὶ ἀλάστοντες κατὰ πᾶν λεπτὸν μὲ εἶδος τι σπάθης καμπυλωτῆς ἐπ' ὦμου. Ἀλλ' ὅταν προσεῖχες περισσότερον, διέκρινες, ὅτι αἱ καμπυλωταὶ αὗται σπάθαι εἶχον τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἦσαν αἱ ὀφρύες τοῦ εἰρηνοδίκου, ὀφρύες πλουσιώταται εἰς ἐκφράσεις, ἀλλὰ πτωχόταται εἰς τρίχας, τοῦθ' ὅπερ λυπηρόν, διότι ἦσαν αἱ μόναι τρίχες, αἵτινες κατεδέχθησαν νὰ βλαστήσωσιν, ἀτροφικαὶ καὶ αὗται καὶ χλωμόταται, ἀπὸ τοῦ πηγουνίου μέχρι τοῦ ἄνω μετώπου ἐπὶ τῆς ἀβρᾶς ταύτης κυκλοειδοῦς σαρκικῆς ἐπιφανείας, χρώματος βερυκόχκου.

Ἀλλὰ σιωπῇ! αἱ ὀφρύες κινεῖνται· ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς κλείει, ὁ ἀριστερὸς ἀνοίγει (τοῦθ' ὅπερ ὁ κοῦκκος ἐξέλαβεν ὡς κἀλὸν οἰωνόν, διότι ὁ ἀνοικτὸς ὀφθαλμὸς διηυθύνετο πρὸς αὐτόν, ἐν ᾗ πράγματι ἔβλεπε τὸν γκιώνην)· ἡ μύτη κατελήφθη ἐκατέρωθεν ὑπὸ σπασμῶν· τὰ χεῖλη διαγωνίζονται ποῖον νὰ καταβῇ τὸ ἕτερον καὶ ἀφ' οὗ τὸ καταβῇ νὰ ἱππεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ, ἐνᾷ ἡ γλῶσσα παρεμβαίνουσα μετ' ἐκινησίαις μετὰ τῶν διαγωνιζομένων προσπαθεῖ τὸ κατ' ἐκτὴν νὰ ἀναβῇ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο· ὁ λαϊμὸς ἔσθην μὲν χρέμπεται μετὰ παρατεταμένης ἀντηχήσεως (ἀντηχήσεως, ἦν, ἂν μὴ ἔβλεπες ἰδίως ὀμμάσιν, ὅτι ἦτο λογικὸν τὸ ὃν τὸ ἐκβάλον αὐτὴν, ἥθελες ὑπολάβει ὡς χρεμετισμὸν ἀλόγου) ἔξωθεν δὲ ὀγκοῦται μετὰ πληθούσης μεγαλοπρεπείας· μία πυγμὴ μὲ ὀξεῖαν κορυφὴν ἐντὸς τοῦ λαϊμοῦ τοῦτου φαίνεται ἔξωθεν ἀναβαίνουσα καὶ καταβαίνουσα ἀναφανδὸν καὶ ἀπειλητικὴ· λέγεις ὅτι εἶναι αὐτὴ ἡ ἐξαχθησομένη ἐκ τοῦ λαϊμοῦ ἀπόφασις.

«Ἐπειδὴ ὁ γκιώνης (πολίτης Ἑλλήν εἰ καὶ ἱλλυρικὸν φέρων ὄνομα, πιθανῶς δὲ ὁ τοῦ Ἀριστοτέλους σκῶψ, ἢ κάλλιον ὁ ἀεῖσκωψ) κατηγορεῖ τὸν κοῦκκον (Ἑλλήνα ἐπίσης πολίτην ἀρχαῖκῶς κόκκυγα), ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε κλέπτει τὴν φωνὴν καὶ τὴν μελωδίαν του, ἐκ συστήματος παρωδῶν καὶ παραμορφῶν τὴν ὑψηλὴν του ποιήσιν καὶ αἰτεῖται, ὅπως τιμωρηθῇ ὁ ἀντιδίκος, ὡς ἔνοχος κλοπῆς, παραχαράξεως καὶ ὕβρεων.

«Ἐπειδὴ ὁ κοῦκκος ἰσχυρίζεται τὸ ἐναντίον, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἡ πρωτοτυπία καὶ ὅτι ὁ γκιώνης εἶναι ἀντιγραφεὺς ἀνάλατος καὶ χονδροειδής, τοῦθ' ὅπερ ἐννοεῖ πᾶς ὁ ἀκούσας τὴν ὠραίαν καὶ χαρίεσσαν μελωδίαν τοῦ κοῦκκου καὶ τὴν ἀλαζονικὴν καὶ μονότονον τοῦ ἀντιδίκου, ὅστις οὐδὲ εἰς τὴν μίμησιν ἐπιτυγχάνει, αἰτεῖται ἄρα, ἵνα τιμωρηθῇ ὁ ἀντιδίκος, ὡς ἔνοχος κλοπῆς, παραχαράξεως καὶ βιαιοπραγίῶν.

«Ἐπειδὴ ἐκ τῆς καλλιλογικῆς καὶ μουσικῆς ταύτης ἀντιζηλίας, προσέκυψε ῥῆξις μέχρις αἵματος μετὰ τοῦ ῥηθέντος γκιώνη καὶ τοῦ ῥηθέντος κοῦκκου,

«Ἐπειδὴ τὸ Δικαστήριον τὸ μὲν φιλολογικὸν καὶ μουσικὸν ζήτημα θεωρεῖ ἑαυτὸ ἀπολύτως ἀναρμόδιον ἵνα λύσῃ, διότι τὰ δικαστήρια δὲν εἶναι Ἀκαδημαῖαι· ἄλλως τε δὲ ἡ ἔρις αὕτη χρονολογεῖται, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγεννήθησαν ποιηταὶ, μουσουργοὶ καὶ συγγραφεῖς· ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἡ γνώμη τοῦ Δικαστηρίου εἶναι, ὅτι ὁπότερος καὶ ἂν παρωδῇ τὸν ἕτερον, ἔχει πάντοτε καὶ ἡ παρωδία δικαίωμα αὐτοτελοῦς ὑπαρξεως,

«Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὸ γενεαλογικὸν ζήτημα, ἀνκαί εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι αἱ μητέρες τῶν κοῦκκων ἔνεκον ἰδιαζούσης ἀγάπης πρὸς τὸν πλάνητα καὶ ἀνέστιον βίον μῆτε φωλεὰς κτιζουσι, μῆτε ἐπωάζουσιν αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ βάλλουσι κρυφίως τὰ ὦτα αὐτῶν εἰς ἄλλοτρίας φωλεὰς· οὐδὲν ἄρα ἄπορον, ἂν ὁ γκιώνης καὶ ὁ κοῦκκος συναντράφησαν ἐν μιᾷ φωλεᾷ, ἀλλ' ἡ γνησιότης ἡ ἡ νοθεία οὐδεμίαν ἐπιρροὴν δύναται νὰ ἔχῃ, ὡς πρὸς τὴν προσωπικὴν ἀξίαν ἢ τὴν μουσικὴν τέχνην ἐκκατέρω τῶν μουσουργῶν ἐν μέσῳ δεκάτῳ ἐννάτῳ αἰῶνι,

«Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὰ πραγματικὰ γεγονότα, τὸ Δικαστήριον ἐπέσθη, ὅτι τῷ ὄντι ὁ γκιώνης ἐπετέθη καί, ὅτι τῷ ὄντι ὁ κοῦκκος ὕβρισε, ἀλλὰ δὲν ἐπέσθη ἂν ὁ γκιώνης ἐπετέθη πρῶτος, ἢ ἂν ὁ κοῦκκος ὕβρισε πρῶτος,

Ἐπειδὴ διὰ νὰ πεισθῇ τὸ Δικαστήριον περὶ τούτου ἔχει ἀνάγκην μαρτύρων,

Διὰ ταῦτα

Ἀναβάλλει τὴν ὀριστικὴν του ἀπόφασιν εἰς αὐριον τὴν πρωίαν,

Καλεῖ εἰς ἐμφάνισιν τὴν μάρτυρα δεσποινίδα Κουκκίαν, τὴν αὐτὴν ὦραν καὶ ἡμέραν καὶ διατάσσει ἂν ἀπειθήσῃ τὴν βιαίαν προσαγωγὴν αὐτῆς,

Ἀπαγορεύει, ὡς μέτρον προσωρινόν, εἰς τοὺς διαδίκους πᾶσαν περαιτέρω μελοποιίαν μέχρι τῆς πρωίας τῆς αὐρίου.

Μετὰ τὴν ἐπίσημον καὶ σοφωτάτην ταύτην ἀπόφασιν, ἥς τὸ κείμενον διεσώθη ἀκέραιον ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀνακαλυφθέντος ἀγγείου, προσέβηκεν ὁ εἰρηνοδίκης καὶ τοὺς ἐξῆς ἀσήμους λόγους μετὰ πολλῆς τρυφερᾶς οἰκειότητος. «Ναί, τέκνα μου, (κλείει ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς καὶ ἀνοίγει ὁ δεξιὸς) ἀπέλθετε ἐν εἰρήνῃ· ἀπέλθετε νὰ κοιμηθῆτε ἕως αὐριον τὴν πρωίαν· ἂς κοιμηθῇ (κλείει ὁ δεξιὸς, ἀνοίγει ὁ ἀριστερὸς) καὶ φιλοτιμία σας καὶ ὀργή σας ἀπόψε· αὐριον ἐδῶ, εἰς τὴν θέσιν ταύτην θὰ εὕρητε δικαιοσύνην (χόπ! ὁ

δεξιός, πάτ! ο άριστερός)· είμαι δίκαιος ως ο Άριστείδης, ο Σολομών και ο . . . Σαμφών· άφ' ης ήμέρας ή χάρις τής Παναγίας. . . θα ήκούσατε βεβαίως τί συνέβη μεταξυ αύτης και έμου· όλος ο κόσμος έμαθε τὰ περί τούτου· θα σας διηγηθώ όμως και πάλιν αύτὰ αύριον μετά τήν δίκη·ν· διότι τήν ώρα ν τούτην έχω άλλο τι νὰ σας είπω. . . πρέπει νὰ σας είπω από τώρα τὸ μυστικόν πάσης δίκης· με έννοείτε; τὸ μυστικόν· επειδή όμως είναι φύσεως άποκρύφου, πρέπει νὰ λέγεται μυστηριωδώς και χαμηλή τή φωνή· πλησιάσατε, τέκνα μου».

Φρούτ! οί περωτοί διαδικοί από τών δύο γωνιών τής τραπέζης επήδησαν εις τούς ώμους του ειρηνοδίκου, καταλαβόντες έκάτερος ένα ένα ώμον και σχηματίσαντες μετά τής έν μέσφ κεφαλής τὸ παραδοξώτερον τής φύσεως τρισυπόστατον, έσως έσως δέ και όμοούσιον· ή θέσις αύτη ήρесе καθ' υπερβολήν εις τὰ πτηνά, πρώτον μὲν διότι ήδύναντο νὰ περιεργασθώσιν έγγυτατόθεν τούς κυκλοσχηματίστους άκουστικούς διαδρόμους του δικαστού, ών τὸ πολυσύνθετον σχέδιον μακρόθεν ήτο άκατάληπτον· δεύτερον δέ, διότι ήλπιζον ότι θα δυνηθώσι νὰ ίδωσι, διὰ τής όπής τών ώτων, τὸ είδος και τήν ενέργειαν του έν τή κεφαλή εκείνη λειτουργούντος νοός, όπως ο ταξειδεύων θαυμάζει τήν μηχανήν του φέροντος αύτὸν άτμοκίνητον· άλλα φεϋ! τὰ πτηνά ήγνόουν, ότι ο φυσικός και ο μεταφυσικός κόσμος διαιρείται εις έννοητόν και άνευνόητον και, ότι τὸ πρώτον πράγμα, όπερ ο νοϋς άγνοεῖ είναι αύτὸς ο νοϋς· αν έμελέτων τὸν Σπένσερ θα έφωτίζοντο περί τούτου και θα έγνώριζον, ότι και αύτὸν τὸν έγκέφαλον γυμνὸν αν διέβλεπον, τὸ μυστήριον ήθελε μείνει μυστήριον. Μετὰ τὰς ματαίους λοιπὸν προσπαθείας, όπως διακρίνωσι τι διὰ τών ώπών, δυοῖν θάτερον έμελλε νὰ συμβῇ, ή νὰ πεισθώσι τὰ πτηνά ότι ο ειροδίκης δὲν είχε νοῦν παντάπασι, τούθ' όπερ θα ήτο πρότασις λίαν τολμηρά, ή νὰ αποφασίσωσι νὰ διανοιξωσι διὰ του ράμφους περισσότερον τήν άκουστικὴν σάλπιγγα, ίνα καταστή όρατὸς ο έγκέφαλος· άλλ' ο ειρηνοδίκης επρόλαβε τὸ δίλημμα θωπεύσας πρώτον τὸν γκιώνην διὰ τής άριστερῆς παλάμης επί τής στιλπνῆς ράχews του επιτρέχων διὰ τών δακτύλων του άπαλως τήν από κεφαλῆς μέχρι τής άκροτάτης ούρας χώραν και έπειτα επαναλαβὼν τήν αύτήν θωπείαν και τὸ αύτὸ σχήμα και επί τών νώτων του κοῦκκου. «Και τώρα, τέκνα μου, καιρὸς νὰ σας είπω τὸ μυστικὸν πάσης δίκης»· και κρυφίως έψιθύρισε στρέψας τήν κεφαλὴν πρὸς τὸν άριστερόν του ώμον «ή μηχανή θέλει έλαιον», έπειτα έστρεψε τήν αύτήν κεφαλὴν πρὸς τὸν δεξιὸν ώμον και επανεψιθύρισε «ή μηχανή θέλει έλαιον». Μετὰ τούς ιεροκρυφίους τούτους λόγους, ήγέρθη φέρων πάντοτε επί τών ώμων τούς διαδίκους, έβαλε τὰ τσαρούχια του, έβάδισε πρὸς τήν θύραν, όπως χωλὸς ιερεὺς ήθελε φέρει τὰ άχραντά μυστήρια, ήνοιξεν αύτήν, έξήλθεν εις τὸ υπαίθριον και είπε «Σὺ γκιώνη, πέταξον

πρὸς τήν Έκκλησίαν σου· σὺ κοῦκκε εϋδοῦ πρὸς τὸν άχυρὸν σου». Έπειτα έσαισεν άμφοτέρους τούς ώμους επλατάγησε περιστρέψας τὰς χεῖρας και απέπεμψε τὰ πτηνά.

Μετὰ τὸν χαριτότροπον τούτον άποχωρισμὸν ο ειρηνοδίκης έμεινεν επί τόπου παρατηρὼν πετῶντας τούς αντιπάλους· έν τή ανεξαντλήτῃ γλυκυθυμίᾳ του χαρκατήρός του έπεθύμει ειλικρινὸς νὰ άποτραπή μέχρις αύριον πᾶσα αύτῶν συνάντησις και πᾶς νέος μουσικός άνταγωνισμὸς δυνάμενος νὰ επιφέρῃ νέαν σύγκρουσιν. Δὲν έσκέφθη, ότι μένων εις τὸ υπαίθριον, ίνα επιτηρῇ τήν άκριβή έκτέλεσιν τής αναδλητικῆς άποφάσεως, έθυσίαζεν έαυτὸν υπὲρ του νόμου· διότι ο ψυχρὸς αήρ τής νυκτὸς ενήργησεν, ως αἰχμὴ έγχειριδίου εις τὸν κενὸν αύτου στόμαχον και άνέρλεξε τήν έντὸς υπολανθάνουσαν πείναν εις βαθμὸν πυρκαϊῆς. Έστέναζεν άνυψὼν τούς όφθαλμούς, άλλὰ δὲν έδάκρυσεν· όχι, δὲν έδάκρυσεν· περιεργάσθη τὰ φῶτα του ούρανοϋ· συμπόσιον υπάρχει εκεί; βεβαίως συμπόσιον σημαίνει ή φωτοχυσία· και τις δὲν τρώγει κατὰ τήν γλυκείαν τούτην ώρα ν; δὲν φθάνει μέχρι τής όσφρησεως σας ή εϋωδία του βουτύρου και ή άχνη άπομεμακρυσμένης τινὸς ούσις έψημένης, ώσει άρνίου τρυφεροϋ; παρέκει έντὸς πελωρίας χύτρας δὲν βράζει άκροκαλίων κυκεών; οί όφθαλμοί του ειρηνοδίκου άπασράπτουσι παραδόξους φλόγας και πάλλει τούς όδόντας φανταζόμενος έαυτὸν πρωτοκάθεδρον του συμποσίου. Άλλ' έν άκαρεῖ ή σκηνογραφία άλλάσσει· έκκοτμομύρια κλιβάνων έστραμμένων πρὸς αύτὸν καιούσι πρὸς πείσμα του πῦρ αἵματηρόν· από τών θυρίδων τών κλιβάνων τούτων προβάλλουσι τήν κεφαλὴν έρυθροί δαίμονες με τήν γλώσσαν έξω του στόματος μυκτηρίζοντες τὸν πόνον του ειρηνοδίκου· έπειτα οί δαίμονες οὔτοι πηδῶσιν έξω τών κλιβάνων αναρίθμητοι, φέρουσι τήν ζύμην εις μέγιστα ζύμωτρα, σχηματίζουσι τούς άρτους μετά φαντασμαγορικῆς ταχύτητος, ρίπτουσιν αύτούς εις τούς κλιβάνους βοηθοῦντες άλλήλους εις τὰ έργα ταῦτα μετά διαβολικῆς δραστηριότητος· οί κλιβανοί εκλείσθησαν, οί δαίμονες διεσκορπίσθησαν, άλλ' ή όσμή του ψηνομένου άρτου φέρει τήν λιποθυμίαν εις τὰς αισθήσεις αύτου· οὔδεν βλέπει πλέον· αἰσθάνεται ότι επήλθεν έν τοῖς έντέροις στιγμή νάρκης—ή πείνα έχει τὰς παραδοξότερας τών ιδιοτροπιῶν—στιγμὴ σχεδὸν εϋτυχίας, στιγμή ήν νομίζω ότι δύναμαι νὰ ονομάσω τὸ υπό τὰς φυλλύρας τής πείνης· όχι πλέον πῦρ και δαίμονες, άλλὰ γάλα, άθῶν και λευκότατον γάλα ρέει γαληνιώτατα έν μέσφ άτέρμονος πεδιάδος, ως ποταμὸς Πηνειὸς ή Άχελῶς· έκατέρωθεν τών ακαλλαρούτων όχθῶν έν ποικιλωτάτοις και γραφικωτάτοις συμπλέγμασιν άνδρες, γυναῖκες, παῖδες, οί μὲν ήντλουν τὸ γάλα από τής όχθης κύπτοντες και τείνοντες τήν χεῖρα, οί δέ εκόμιζον αύτὸ άμφοτέραις ταῖς χερσιν έντὸς ζυλίων πινακίων και τὸ υγρὸν ήστραπτεν εκ λευκότητος, οί δέ έπινον

όρθοί, οί δέ ήπλωμένοι κατὰ γῆς είχαν εις τὰ χεῖλη τὸ γάλα· και άλλοι μὲν, ότι ήρχισαν βοῶντες με τὸ πρόσωπον άπαστράπτον εκ χαρῆς, άλλοι δέ μετά σοβαρῆς ήδυπαθείας παρέτεινον τήν ρόφησιν και άλλοι εϋρίσκοντο εις τήν στιγμήν, καθ' ήν κατεβίβαζον τήν πινακίδα από τών χεῖλέων περιρρῦτων γάλακτι με τὸ κτηνωδέστατον αἶσθημα του μή περαιτέρω χορτασμοϋ. Ηθέλησε και αύτὸς νὰ τρέξῃ πρὸς τὸν ποταμόν· άλλὰ μετά δύο ή τρία άλματα τὰ γόνατά του εκάμφθησαν· εκείνοι έξηκολούθουν νὰ βοῶσιν· ο τύχη πόσον είσαι σκληρὰ και δὲν μασᾶσαι! Η ισχυρὰ οδύνη άπεδίωξε τὰς φαντασιώσεις, άνενέωσε τήν πείναν και επανέφερε τήν πεζήν πραγματικότητα εις τούς πόδας του ειρηνοδίκου.

Η πραγματικότης αύτη είχε τὸ σχήμα του κοῦκκου, όστις επανήρχετο διὰ μέσου τών χαμοκλάδων πεζὸς και άκροβατῶν, όπως μὴ φωραθῇ υπό του γκιώνη, ίνα συμβουλευθῇ πιθανῶς τὸν ειρηνοδίκην, έσως κ' ίνα δωροδοκήσῃ αύτόν. «Καλῶς τὸ παιδί μου, καλῶς τὸν κοῦκκόν μου· σὲ έπερίμενον, όρίσατε, ᾶς εισέλθωμεν νὰ μὴ κρυώσης· είχαν τήν πεποίθησιν ότι σὺ πρώτος θα έννοήσης τὸ μυστικόν· ο αντίδικός σου είναι βλάξ· κάθησον κύριε κοῦκκε· έδῶ, έδῶ πλησίον του πυρός, ᾶς όμιλήσωμεν, ως έσος πρὸς έσον· αύτήν τήν στιγμήν δὲν είμαι ο δικαστής σου, άλλ' ο φίλος σου· θα διέλθωμεν συνδιαλεγόμενοι τήν νύκτα, άλλὰ πρώτον ᾶς κλείσω καλῶς τήν θύραν έσθθεν μήπως όχληρὸς τις διακόψῃ τήν συνδιάλεξιν».

Ο κοῦκκος έγοητεύθη εκ τής υποδοχῆς τούτης και ήρχισε νὰ ανατινάσῃ συνεχῶς τὰ πτερά· δὲν ήξούρω πῶς, άλλὰ βεβαίως ένεκα τών ανατιναγμῶν τούτων ο ειρηνοδίκης παρετήρησεν ότι είχε μηρούς εϋσάρκους και όρεκτικούς.

«Ηλθον κύριε ειρηνοδίκη διὰ νὰ . . .

— Έννοῶ, έννοῶ, φίλε μου, θα έφερεις έλαιον διὰ τήν μηχανήν.

— Όχι κύριε ειρηνοδίκη· μόνον . . .

— Μὴ λέγεις όχι, φίλε μου· έσως έφερεις έν άγνοίᾳ σου.

— Έσως· άλλ' έγὼ ήλθον διὰ νὰ σὲ έρωτήσω περί τίνος μηχανῆς πρόκειται.

— Πῶς; δὲν τὸ ήῤες;

— Έσκέφθην πολὺ· άλλὰ ματαίως· είναι δυνατόν νὰ με βοηθήσητε εις τὰς έρεῦνας μου;

— Εϋχαρίστως, διότι σὲ συμπαθῶ και επιθυμῶ νὰ κερδίσης σὺ τήν δίκην. Άλλὰ πρώτον εἰπέ μοι πόσων έτών είσαι;

— Δύω και ήμισέως.

— Α! δύο και ήμισέως έτών κοῦκκος είναι πάντοτε ώρατός και παχύς».

Και ήρχισεν ήδη νὰ καταβορροχθίζῃ αύτόν διὰ του βλέμματός, έν φ συγχρόνως έσκέπετο σχέδιόν τι θωπεύων τήν φαλάκραν, κάτωθεν τής όποιας έφύετο τὸ σχέδιον.

«Επιθυμεῖς λοιπὸν νὰ μάθης τίνος είδους μηχανή είναι, ήτις θέλει τὸ έλαιον;

— Πολὺ σὲ παρακαλῶ, αν τούτο θα συντελέσῃ εις τὸ νὰ κερδίσω τήν δίκην.

— Είναι τὸ μόνον μέσον.

— Τότε θά ἦμαι εὐγνώμων διὰ βίου.
— Μόνον διὰ βίου; ὅχι καὶ μετὰ θάνατον;

— Καὶ μετὰ θάνατον.

— Μάθε το λοιπόν· εἶναι μηχανὴ μουσική· ὀνομάζεται κλειδοκύμβαλον.

— Κλειδοκύμβαλον;

— Ναι καὶ μάλιστα, κλειδοκύμβαλον.

— Καὶ πῶς θά μοι χρησιμεύσῃ νὰ κερδίσω τὴν δίκην;

— Ἐρωτᾷς πῶς; θά ἀκούσης καὶ θά μάθῃς ἐξ αὐτοῦ τοὺς λαμπροτέρους, τοὺς σοβαροτέρους καὶ τοὺς τρυφερωτέρους τῶν τόνων, ὥστε νὰ νικήσῃς εἰς τὴν μουσικὴν ἐπιστήμην ὅχι μόνον τὸν γκιώνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀηδόνα.

— Ἄ! Τότε, ἐννοεῖς; διατάσσω τὸν γκιώνην καὶ σὲ νὰ τραγουδήσῃτε ἐνώπιόν μου, διὰ νὰ κρίνω ἐξ αὐτηκοίας...

— Ἀρχίζω νὰ ἐννοῶ.

— Εἶσαι ὁ νοημονέστερος τῶν κούκκων ὅσους ἐγνώρισα.

— Καλωσύνη σου!

— Ἐπιθυμεῖς τώρα νὰ ἴδῃς τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ νὰ τὸ ἀκούσῃς;

— Ἐξ ὅλης ψυχῆς.

— Περίμενε μίαν στιγμὴν.

Ὁ εἰρηνοδίκης ἠγέρθη καὶ ἔλαβε τὴν μεγάλην ψαλλίδα του, ἥτις ἐκρέματο ἀπὸ τίνος καρφίου εἰς τὸν τοῖχον, τὴν ψαλλίδα, τὴν ἀχώριστον σύντροφον τῆς ζώνης του, αὐτὴν ἐκείνην τὴν ψαλλίδα ἥτις κατέστησε τὴν σύντροφόν της τόσῳ μικρὰν καὶ τόσῳ στενὴν διὰ τῶν τριακονταετῶν αὐτῆς μελωδιῶν· ὁ εἰρηνοδίκης ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς, διήνοιξεν αὐτὴν εἰς χεῖρ καὶ εἶπε θριαμβευτικῶς,

«Ἰδοὺ ἡ μηχανή, φίλτατε.

— Ἄλλ' αὐτὴ εἶναι ψαλλίς.

— Φαίνεται ψαλλίς· ἀλλ' εἶναι κλειδοκύμβαλον.

— Ἀλλὰ δὲν ἀκούω καμμίαν μουσικὴν.

— Πλησιάζσον.

— Ἰδοὺ.

— Θες τὴν κεφαλὴν σου ἐδῶ μεταξὺ καὶ ἀκροάσου μετὰ προσοχῆς.

— Πῶς; τοιουτοτρόπως;

— Ναι, ναι· καλῶς, κάλλιστα.

— Ἀλλὰ δὲν ἀκούω.

— Ἀκροάσου βαθέως... ἀκούεις;

— Ὁχι ἀκόμη.

— Ἀκουσον λοιπὸν κούκκε.

Καὶ ἠκούσθη τὸ ὀλέθριον κριξ, ἀλλ' ὅχι ὑπὸ τοῦ κούκκου, τὸ κριξ τὸ ὅποιον ἀπέκοψε τὸν λάρυγγα τοῦ κούκκου καὶ ἔρριψε τὸν ἴδιον, ἀφ' ἐνὸς καὶ τὴν κεφαλὴν του ἀφ' ἐτέρου σφαδάζοντα καὶ αἱματοκυλιόμενον ἐντὸς τῆς στάκτης τῆς ἐστίας· ἐν κούκκου ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ τελευταῖον ἐκ τοῦ ἀποκοπέντος λάρυγγος, ἀλλ' οὗτος δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν νὰ προσφέρῃ τὸ γράμμα κ καὶ μῶλις κατάρθωσε νὰ εἴπῃ χου, χου, ου!

Τὸ τσουκάλιον ἔβραζεν εἰσέτι· ὁ κούκκος ἐθαπτίσθη ἐντὸς αὐτοῦ ἐπανειλημμένως πρὶν ἢ ἀφαιρεθῶσι τὰ πτερὰ του.

Ὁ εἰρηνοδίκης ἐδείπνησεν, ἦτο πεπρωμένον νὰ δειπνήσῃ, καὶ ἀπεκοιμήθη ἐν ἀ-

ναπεπαυμένῃ συνειδήσει τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτός.

Τὴν ἐπαύριον λίαν πρῶτ' ὁ γκιώνης καὶ ἡ κουκκίνα ἔφθασαν εἰς τὴν καπνοδόχην τοῦ εἰρηνοδικικοῦ καταστήματος· ὁ εἰρηνοδίκης ἐκοιμήτο διότι εἶχε δειπνήσει, ὅχι κακῶς· παρατήρησαν ἀπὸ τῆς ὀπῆς τῆς καπνοδόχης καὶ εἶδον τὰ πτερὰ χύδην, εἶδον τὸ αἷμα, εἶδον τὰ ὅστ' αὐτὸ καὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐννοήσωσι τὴν θλιβεράν ἀλήθειαν.

Ὁξεῖα ἀλγυδὼν διεπέρασε τὴν καρδίαν τοῦ εὐαίσθητου καὶ συμπαθητικοῦ γκιώνη· οἱμοί! διὰ τὸν ἔρωτα ἐρωτοτρόπου καὶ ἀπίστου κορασίδος, ἐγένετο αἰτιος μιᾶς δολοφονίας καὶ ἀπώλεσε τὸν συνάδελφόν του οἰκτροτάτῳ θανάτῳ!..

Ἡ κουκκίνα ἀπεπέμφθη μετ' ἀποστροφῆς, ὡς πᾶσαι σχεδὸν αἱ διπρὸσωποι κόραι. Ἄλλ' ἡ βαθεῖα πληγὴ εἶναι ἀθεράπευτος εἰσέτι ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐπιζησαντος μουσουργοῦ· ἕκτοτε ὁ γκιώνης κρεμάμενος ἀπὸ τῶν ὀνύχων τῶν ποδῶν του μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, ἵνα ἴδῃ τὰ τραγικὰ λείψανα τοῦ ἀδελφοῦ του διὰ μέσου τῶν καπνοδοχῶν, ψάλλει καθ' ἐκαστὴν ἐσπέραν μετὰ θλιβερωτάτου καὶ ἰσχυροῦ τόνου καλῶν μετὰ πόθου ἐκ τοῦ στομάχου τοῦ εἰρηνοδίκου τὸν ἀδελφόν του. Γκιού, γκιού σημαίνει εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ νυκτερινοῦ ἀοιδοῦ κούκκε, κούκκε. Τὸ ἀγωνιώδες ἄσμα μῶλις τότε διακρίπτεται, λέγει ὁ λαός, ὅταν ῥανίς αἵματος ἐξερχομένη ἀπὸ τῆς ῥινὸς τοῦ ἀοιδοῦ πέσῃ κατὰ γῆς, ἵνα συναναμιγῇ ἐν φιλοστόργῳ φιλήματι μετὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἀδίκως καὶ σκληρῶς σφαγιασθέντος.

Τώρα ὑπολείπεται τὸ ζήτημα, δικαίως ἢ ἀδίκως ἐτιμωρήθη ὁ κούκκος; Δικαίως ἀναμφιβόλως, ἔπρεπεν ὀλίγον τι νὰ τιμωρηθῇ, ὡς σκιὰ ἀλλοτρίας ὑπάρξεως, ὡς τὸ μὴ εἶναι τοῦ εἶναι, ὡς παρωδία τῆς μεγαλοφυΐας, ὡς φθόνος τῆς ἀξίας· ἀλλ' οὐχ ἦττον φρονούμεν ὅτι καὶ τούτου δοθέντος ἀδίκως καὶ παρανόμως κατεβροχθίσθη. Οὐχ ἦττον ἕκτοτε ἐπεκράτησε παρὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἡ κουκοφαγία, ἀφοῦ διὰ τῆς πρὸς τὸν ὑπουργὸν ἐκθέσεως τοῦ εἰρηνοδίκου ἐγένετο γνωστόν, ὅτι τὸ κρέας τοῦ κούκκου ἀξίζει τοῦλαχιστον τὴν μουσικὴν του ἐπιστήμην.

Κ. ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ἀνεκδοτὸν ἀπόσπασμα ἐκθέσεως

τοῦ στρατηγοῦ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ

Συνέχεια καὶ τέλος ἰδὲ σελ. 99.

Ὁ Κιουταῆς ἔφθασεν εἰς Σάλωνα καὶ ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ εἶχε φθάσει εἰς Λεβαδείαν, ἔνεκα τούτου εὐρέθημεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν καὶ ἐπήγαμεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπροπαρασκευάζυμεθα νὰ ἀντικρούσωμεν. Ὁχυρώσαμεν τὴν πόλιν καὶ τὰ περίξ αὐτῆς, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασεν ὁ Κιουταῆς μετὰ τὸν μεγάλον ἐκείνον στρατὸν· ἀντεστάθημεν τριάκοντα πέντε ἢ τριάκοντα ἑξ ἡμέρας ἀλλὰ μᾶς ἐκατάστρεψε τὰ περισσότερα τείχη τῆς πόλεως ἀπὸ τὰ μεγάλα πυρο-

βόλα ὅπου μᾶς ἔστησαν, καὶ ὥρμησαν κατ' ἐπάνω μας καὶ ἐτραβήχθημεν εἰς τὸ φρούριον καὶ εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ. Ἐγὼ ἔμεινα ἔξω τοῦ φρουρίου εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὀνομαζομένην Χρυσόσπηλαιώτισσαν καὶ ἔμεινα ἐκεῖ μέχρι τῆς συνθήκης, ὅπου ἐβγήκαμεν ἀπὸ τὸ φρούριον. Εὐρισκόμενος εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διάφορα σώματα, ἔγεινε καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ Ἑπτανησιακοῦ, τὸ ὅποιον με ὠνόμασεν ἀρχηγόν του, ἂν καὶ μὴ παρόντα, καὶ ἦλθε μετὰ τοῦ τακτικοῦ σώματος νὰ ὑποστῇ τὰ δεινὰ τῆς πολιορκίας, καὶ ὅσοι ἠδυνήθησαν νὰ εἰσχωρήσουν ἐντὸς τῆς πολιορκίας· ἐδείξαν πραγματικὴν γενναϊότητα καὶ εὐπειθειαν· μάρτυρες τῆς διαγωγῆς των εἶναι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ λοιποὶ εὐρεθέντες. Ὅσα δεινὰ ὑπέστημεν εἰς αὐτὴν τὴν πολιορκίαν εἶναι ἀδιήγητα, ἐπληρώθηεν εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ καὶ ἔλαβον δύο πληγαὶς τὴν μίαν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ἑτέραν εἰς τὴν πλάτην. Ἀπεράσαμεν εἰς Σαλαμίνα πρὸς μικρὰν ἄνυσιν· ἀναχωρῶν ἐκ Σαλαμίνας ἐπήγα πρὸς τὸν Ἀρχιστράτηγον Τσοῦρτσην, ὅπου διευθύνθημεν μαζί του εἰς τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, ὅστις με ἐπεφόρτησε δι' ὁποίου δήποτε μέσου δυνηθῶ νὰ ἐβγάλω τὸν Βαρνακιώτην ἀπὸ τοὺς Τούρκους, τὸ ὅποιον ὑπεσχέθη καὶ ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς τὸν ἐβγάλα. Εἰς τὴν Ἀχαρνανίαν δὲν ἔκαμα πολέμους εἰμὴ εἰς τοὺς Παπαδάτους με ὀλίγους Τούρκους, μετὰ ταῦτα ἤλθαμεν ἔξω τοῦ Αἰτωλικοῦ εἰς τὸν Τουλμά, ἐκεῖ ἐξημερώθημεν· ἐπήγα τὴν ἡμέραν καὶ ἐπαρατήρησα ἕνα ὄχυρόν Καστράκι, τὸ ὅποιον εἶχε τέσσερα μικρὰ κανόνια σιδηρὰ καὶ εἶπον εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον, ὅτι αὐριοι τὸ ἐσπέρως εἶναι ἰδικόν μας· μᾶς εἶπεν, ἂν αὐτὸ τὸ πάρωμεν εἶναι εἰς χεῖρας μας τὸ Αἰτωλικόν, ἐγὼ αὐτὸ ὑπόσχομαι νὰ ἐκπληρώσω, ἡ δὲ ἐσχότης σας φροντίσατε τὰ περαιτέρω. Ὁλην αὐτὴν τὴν νύκτα ἐλάμαμεν ἕνα δυνατὸ ὀχύρωμα τὸ ὅποιον ἐξεχώριζεν ἕνας αὐλαξ, δὲν ἠδυνήθησαν οἱ ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος ὅλην τὴν ἡμέραν οὔτε τουφέκι νὰ ῥίξουν οὔτε κεφαλὴ νὰ σηκώσουν· ἡ μεγάλη στενοχωρία τὴν ὁποίαν ἐδοκίμαζον τοὺς ἐβίασε νὰ παραδοθῶν. Τὴν 4 Μ. Μ. τοὺς παρέλαβον ὅλους καὶ τοὺς ἐπαρέδωκα τοῦ Ἀρχιστρατήγου καθὼς τοῦ εἶχα ὑποσχεθῇ. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔφθασεν ὁ Βελλίμπης με ἀπόφασιν νὰ ἀπεράσῃ τὰς τροφὰς εἰς τὸ Αἰτωλικόν καὶ νὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Μεσολόγγιον. Ἀφοῦ ἦλθαν οἱ Τούρκοι νὰ ξεκουραστοῦνε καὶ ἔμειναν διὰ τὴν αὐριον νὰ δοκιμάσουν, ἐπήγα εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον καὶ τοῦ εἶπα, ὅτι οἱ Τούρκοι εἶναι ἀποφασισμένοι διὰ νὰ ἐμβάσουν τὰς τροφὰς, καὶ μοῦ εἶπε τί νομίζεις νὰ κάμωμεν· τὸν εἶπα, ὅτι ἔχομεν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπισκευάσωμεν ἕνα ταμποῦρι ἀκόμη ἀντικρὺ τοῦ ἄλλου καὶ τότε δὲν θά δυνηθῶν νὰ κάμουν τίποτε· μοῦ εἶπεν, ὅτι ποῖος θά προφυλάξῃ τὸ ταμποῦρι; τοῦ εἶπα, ὅτι εἰς τὸ ταμποῦρι νὰ πηγαίνω ἐγὼ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐξαρκοῦν οἱ στρατιῶται μου νὰ μοῦ δώσωτε καὶ τὸν λόχον τοῦ Κκ-

λύδα, ὁ ὁποῖος ἦλθε σήμερον· μοῦ εἶπε τὸν λόχον τοῦ Καλύβα τὸν ὑποσχέθηκα εἰς τὸν Σταίικον νὰ ὑπάγῃ νὰ μᾶς φέρῃ τροφάς, τὸν εἶπον ὁ Σταίικος ἐδῶ ποῦ ἔρχεται μᾶς κἀνεῖ τὸν κατάσκοπον, καὶ ἂν πάρῃ τὸν λόχον δὲν γίνεται μεγαλειτέρα προσδοσία εἰς αὐτὴν τὴν ἀνάγκην. Τοῦ ἐδῶσα τὸν λόγον μου καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ τὸν ἀναιρέσω. Τὸ πρῶτ' λοιπὸν ἦλθαν οἱ Τοῦρκοι ἐπέπεσαν μὲ ὁρμὴν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τὸ καταστρέψουν· ἐπρόφθασα καὶ ἐγὼ μὲ τινὰς στρατιώτας ἐξω τοῦ ταμπούριου, ὅπου ἦτο ἓνα κεραμιδοκάμινον, καὶ τοὺς ἐμψύχωσα νὰ βαστήξουν ἕως τὸ ἐσπέρας· ἐντὸς τοῦ ταμπούριου ἦτον ὁ Κώστας Βλαχόπουλος, ὁ Ἀναγνώστης Παπασταθόπουλος καὶ κάποιος Κατσάνος μὲ ὀλίγους Μανιάτες· ἀφοῦ ἐβράδυνασε καὶ ἄρχισαν ἀπὸ τὸ ταμποῦρι νὰ φεύγουν ἔτρεξα εἰς τὸ ταμποῦρι νὰ ἡμπορέσω νὰ τοὺς ἐμποδίσω, ἀλλὰ πρὶν φθάσω ἐδῶσαν τῆς φυγῆς καὶ ἄφισαν τοὺς πληγωμένους, πολεμοφόδια καὶ δύο πυροβόλα. Ἐμείνα μὲ τέσσαρας ἀνθρώπους (διότι οἱ λοιποὶ στρατιώται ἐνόμιζον ὅτι εἶχα φύγει καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς ἄλλους) μὲ Ἀνδρέαν Εὐμορφόπουλον, Παπα-Ἰωάννην Σούντιαν, Κοντογιάννην Κεφαλλῆνατον καὶ Γεώργιον Στρηφόπουλον, ὅστις ἐπληρώθη εἰς τὸν μηρόν· ἀφοῦ ἐμείναμεν μόνοι ἀρχίσαμεν τὰς φωνὰς διὰ νὰ μὴν ἐννοήσουν οἱ Τοῦρκοι τὴν λειποταξίαν, ἀκούοντας οἱ στρατιώται μου τὴν φωνὴν μου ἐνόησαν ὅτι ἐμείνα ὁ ταμποῦρι καὶ δὲν ἔφυγα, ἔτρεξαν καὶ ἦλθαν πρὸς ἡμᾶς· ἐμεταφέρσαμεν τὰ πυροβόλα, ὅσα πολεμοφόδια ἐμείναν καὶ τοὺς πληγωμένους εἰς τὰ πρῶτα ὀχυρώματα, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐμβάσαν τὰς τροφάς. Μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασεν ὁ Ἀστιγὴ καὶ ἔγεινεν ἀπόφασις, μὲ ὅσα πλοία εἶχαμεν νὰ γίνῃ ἡ ἀπόβασις εἰς τὸ Αἰτωλικόν, ἐπεπέσαμεν μὲ μεγάλην ὁρμὴν ἀλλὰ οἱ Τοῦρκοι εἶχαν πέριξ περιφράγματα μὲ πάλους καὶ τὰ πλοῖα δὲν ἐδυνήθησαν νὰ πλησιάσουν εἰς τὴν ξηράν· εἰς τὴν συμπλοκὴν ταύτην ἐπληρώθη ὁ Ἀστιγὴ, ἐπληρώθησαν δύο, ὅπου ἦτο μὲ τὸ σῶμά μου, ὁ ὀπλαρχηγὸς Γεράσιμος Φωκῆς καὶ Γεράσιμος Κόκκινος, Κεφαλλῆνες ἀμφότεροι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ διάφορα σώματα, καὶ ἐγὼ εἰς πῆν κεφαλὴν. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν αὐτὴν ἦτον ματαία ἡ παραιτέρω διαμονὴ μας εἰς τὸ μέρος αὐτό. Διέταξε ὁ Ἀρχιστράτηγος νὰ παρατήσωμεν τὰς θέσεις αὐτάς καὶ νὰ σηκώσωμεν τὰ πυροβόλα. Συνάχθημεν ὅσοι θαλασσινοὶ καὶ ἄλλοι καὶ κατασκευάσαμε ταράτσαις διὰ νυκτὸς καὶ τὰ ἐβάλαμε ἐπάνω καὶ ἀναχωρήσαμε, τελευταῖοι ἐμείναμεν ἐγὼ καὶ ὁ Δημουζέλιος καὶ ἦλθαμεν εἰς τὸν Ἅγιον Σώστη.

Πρὸ ἡμερῶν εἶχον διαταγὴν τοῦ Κυβερνήτου γὰρ μεταβῶ, ὅπου ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἀνεχώρησα μὲ τὴν Γολέταν ὅπου διευθύνει ὁ Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης· διήλθομεν διὰ τῶν φρουρίων ὅχι μὲ μικρὸν κίνδυνον καὶ ἐφθάσαμεν εἰς Λουτράκι. Διευθύνθη ἀμέσως εἰς Μέγαρον πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ στρατάρχου Ὑψηλάντου, ὅστις μὲ εἶπεν, ἐπειδὴ διατρέχει μάλιστα καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῶν Μεγάρων καὶ εἰς

τὸν Πόρον νὰ μείνετε ἐδῶ καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ὁ Κυβερνήτης εἶναι ἐδῶ καί, ὅπως διαταχθῇς κἀνεις· καθὼς καὶ ἦλθεν. Συνεξηγήθη μετὰ τοῦ Στρατάρχου καὶ εἶπεν, ὅσα ἀποσπάσματα εἶναι εἰς Μέγαρον νὰ συγκεντρωθοῦν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Εὐμορφοπούλου καὶ νὰ συμπληρωθῇ χιλιαρχία, ἥτις καὶ ἐσυμπληρώθη· εἶπα εἰς τὸν Στρατάρχην πρὶν κινήσωμεν εἰς ἐστρατεῖαν, ὅλοι αὐτοὶ οἱ τουρκοπροσκυνημένοι ἦσαν γνωστοὶ μου καὶ ἔχουν ὑπόληψιν εἰς ἐμᾶς καὶ ἡμποροῦν νὰ μᾶς χρησιμεύσουν εἰς τὸ κίνημά μας, εἶπεν, ὅτι ἦτο καλὸν καὶ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου τῆς ἐμπιστοσύνης σου γράψαι τοὺς, καὶ οὕτως ἔπραξα εἰς τὸν Κομητάρχο καὶ εἰς τὸν Γιάννη Παπᾶ καὶ αὐτοὶ νὰ εἰσακουσθοῦν καὶ μὲ τοὺς ἄλλους· ἔνεκα τούτων ἐδιωρίσθη ἐμπροσθοφυλακὴ, καὶ φθάνοντες εἰς Φόστιξ ἐυναπαντήθημεν μὲ ἓν σῶμα Τουρκικὸ τὸν ἀριθ. 136 καὶ τοὺς ἐπῆραμε ἐμπρός, καὶ μὴ προφθάσαντες νὰ φύγουν, τοὺς ἐπολιορκήσαμεν εἰς τὸ Μοναστήριον Νταμπό· οὔτε τροφὰς εἶχον μαζύ των, τὸ ἐσπέρας τοὺς ἐκάψαμε καὶ τὸ νερὸ καὶ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐπαρὰδόθησαν μὲ συνθήκην νὰ παραδόσουν τὰ ὅπλα καὶ, ὅ,τι ἄλλα εἶχον, καὶ νὰ μείνουν μόνον μὲ τὰ φορέματά τους, καθὼς καὶ τοὺς ἐσυντρόφεψα μὲ δυὸ λόχους καὶ τοὺς ἐπῆγα εἰς τὸν Στρατάρχην καὶ κατὰ τὴν συνθήκην μας τοὺς ἐδιώθηνα μὲ τοὺς ἰδίους δύο λόχους μέχρι ἐξω τῆς Λεβιδείας· τὴν ἐπισύσαν ἡμέραν ἐκινήσαμεν διὰ ἐμπρός, φθάνοντες ἐξω τῆς Λεβιδείας καὶ εἰς θέσιν Προφῆτου Ἠλία ἦταν ὠχυρωμένοι ὀλίγοι τοῦρκοι καὶ μὲ μικρὰν ἀντιστάσιν παρήτησαν τὸ ταμποῦρι καὶ ἀνεχώρησαν ἐντὸς τῆς πόλεως· ἀμὰ ἐφθασαν μέσκα ἐσταίαν οἱ τοῦρκοι καὶ μᾶς εἶπαν, ὅτι ἐὰν ἔχω εὐχαρίστησιν νὰ συνομιλήσωμεν, εὐθὺς καὶ ἐπαρὰδέχθην καὶ ἦλθαν ἀμέσως καὶ ἄρχισεν ἡ διαπραγματεύσις τοῦ νὰ ἀναχωρήσουν· εἰς τὴν εὐκολὸν ταύτην διαπραγματεύσιν συνετέλεσαν πολλοὶ οἱ πιασθέντες τοῦρκοι εἰς Νταμπό καὶ ἐνῶ εἴμεθα εἰς τὸ τελειοῦσθαι τῆς συνθήκης ἐφθασεν ὁ πρῶτος Γραμματεὺς τοῦ Στρατηγοῦ κ. Φηλήμων καὶ ἀποτελιώσαμεν τὴν συνθήκην· οἱ ἱππεῖς ὀθωμανοὶ νὰ ἀπεράσουν διὰ Χαλκίδας, οἱ δὲ πεζοὶ διὰ Λαμίας· μᾶς ἐδῶσαν ὁμήρους καὶ τοὺς ἐδώσαμεν. Ἐκ μέρους μου ἐδόθη ὁ Ταγματάρχης Ἰωάννης Γιουρῶκος καὶ ἓνας ἑτερος μικρότερος ἀξιωματικὸς· διετάχθη καὶ τοὺς ἐσυντρόφεψα τοὺς πεζοὺς ἕως εἰς τοῦ Κατσίκου τὸ Χάνι, ἐκεῖ ἀλλάξαμεν τοὺς ὁμήρους καὶ ἀνεχώρησαμεν καὶ ἐπέστρεψα ὀπίσω· εἰς Λεβιδεῖα ἐδιατάχθη παρὰ τοῦ Στρατάρχου νὰ ὑπάγω νὰ ὠχυρώσω τὴν Πέτραν καὶ ἐπῆγα· σταθεὶς μερικὰς ἡμέρας ἐπεσκευάσαμεν ὀχυρώματα καὶ καλύβας. Προσεκλήθη ἀπὸ τὸν Στρατάρχην καὶ ἐπῆγα εἰς Λεβιδεῖα μὲ εἶπεν ὅτι, Εὐμορφόπουλε, πρέπει νὰ ἀπεράσῃς εἰς Ἀταλάντη, ὅπου στέκονται ὀλίγοι Τοῦρκοι, καὶ ἂν τοὺς προφθάσῃς νὰ τοὺς συλλάβῃς εἰδὲ καὶ φύγουν ἐλευθερῶνεις καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀπὸ Τοῦρκους, ἐγὼ τοῦ εἶπον ὅτι μοῦ γίνεται μεγάλο ἔδικο διότι ἐπαιδεύθη καθὼς καὶ τὸ σῶμα ὅλο νὰ φτιάσωμε καλύβια νὰ παραχειμά-

σωμε καὶ τότε μᾶς στέλλεις νὰ τρέχουμε; καὶ μοῦ εἶπε, ὅτι εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ὁποῖους ἄλλους στείλω θὰ τοὺς γυμνώσῃ καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσῃς νὰ ὑπάγῃς νὰ τοὺς σώσωμε. Καθ' ὁλοκληρίαν ὑπήκουσα εἰς τὴν θέλησίν του καὶ ἀνεχώρησα ὅπου καθ' ὁδὸν ἀπέθαναν δύο ἀνθρωποὶ καὶ πολλοὶ ἐκινδύνευσαν, ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς Μαρτίνον, ἔνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ ψύχους. Μετέβην εἰς Ἀταλάντην καὶ ἐκεῖ ἔμεινα ἀρκετὸν καιρὸν καὶ ὑπέστημεν τρομερὰν βάσανον τῆς πείνης. Ἐνεκα τῆς μεγάλῃς αὐτῆς δυστυχίας, ὅπου ὑπέφερεν ὁ στρατὸς, ἐσηκωθήκαμεν μετὰ τῶν ἄλλων ὀπλαρχηγῶν Βάσου καὶ Λιακοπούλου καὶ μὲ ὅσους ἐκεῖ εὕρισκόμενοι θαλασσινοὺς. Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Μοίρας αὐτῆς ἦτον ὁ Σταίικος, ἐπεδιβάσαμεν εἰς τὰ πλοῖα στρατιῶτες ἐδικούς μου τὸν ἀριθ. 375 τὸν αὐτὸν ἀριθ. ὡς ἔγγιστα εἶχε καὶ ὁ Βάσος, καὶ ὡς ἔγγιστα 80 ὁ Λιακόπουλος, ἀπεράσαμεν διὰ νυκτὸς εἰς Λιθάρδα· ἐμποδίσθημεν παρὰ τοῦ χειμῶνος μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ κάμωμεν οὐδὲ μίαν πράξιν, μετὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἀτμόπλοιοι καὶ δύο μυστηκα διὰ θελήσει καὶ ὅλοι οἱ εὕρισκόμενοι εἰς ξηρὰν ὅλοι διὰ μίας ἐπεπέσαμεν εἰς τὰ τρομερὰ ἐκεῖνα ὀχυρώματα τῶν Τοῦρκων· ἐκτὸς τοῦ ὀπλισμοῦ τῆς φρουρᾶς εἶχον καὶ δύο κανόνια μεγάλῃς ὀλκῆς ἓνα ὀβούζιον ὀκτὼ ὀκτάδων, καὶ ἐβάσταξεν αὐτὸς ὁ πεισμακτώδης πόλεμος μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἕως μίαν ὥραν τῆς νυκτὸς, τοὺς ἐκαταστρέψαμεν καθ' ὁλοκληρίαν, μόλις ἐμείναν εἰκοσι τὸν αἰθμὸν ζωντανοὶ καὶ πληγωμένοι καὶ προετοιμαζέτο ὁ στρατὸς νὰ εἰσπηδῇσιν μέσα. Ἐφώναζαν, ὅτι παραδίδονται, τοὺς ἐπαρκαλῶσαμεν καὶ τὴν πρωτὴν τοὺς ἐκαταστρέψαμεν ὅλα τοὺς τὰ ὀχυρώματα, ἐπῆραμε καὶ τὰ κανόνια καὶ τὰ ἐβάλαμε εἰς τὰ πλοῖα. Ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μου ἐφονεύθησαν ἐννέα στρατιῶται καὶ ἓνας εἰκοσιπένταρχος, ὅλοι τὸν ἀριθμὸν δέκα. Τότε λοιπὸν ἐπιστρέψαμεν μὲ τὰ ἰδια πλοῖα εἰς Ἀταλάντην. Ἀπὸ ἐκεῖ διετάχθη παρὰ τοῦ πληρεξουσίου νὰ περάσω εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἐστάθημεν ἐκεῖ ἱκανὸν καιρὸν καὶ ἐκάμαμεν καὶ μικροὺς ἀκροβολισμούς. Μόνον μίαν ἡμέραν ἠδυνήθημεν νὰ σύρωμεν τοὺς Τοῦρκους ἀπὸ τὴν Λαμίαν, τοὺς ἀφήσαμεν καὶ ἐπροχώρησαν κατ' ἐμᾶς καὶ τότε τοὺς ἐπεπέσαμεν μὲ μεγάλην ὁρμὴν, κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Μαμούρης καὶ ἄλλοι καὶ τοὺς ἐκυνήγησαμεν τόσον, ὅπου πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπνίγησαν εἰς τὸν ἐκεῖ ποταμόν, ἐπληρώθη τότε εἰς τὸ χέρι καὶ ὁ ὑπασπιστής μου Ἀνδρέας Εὐμορφόπουλος. Μετὰ ταῦτα διετάχθη παρὰ τοῦ Ὑψηλάντου νὰ περάσω εἰς τὸ κόκκινο Μοναστήρι τῶν Θηβῶν, ἐκεῖ ἦλθε κάποιος Παπαγιαννάκης ἀπὸ τοὺς προσκυνημένους ἐκ τῶν Σκουρτανέων καὶ μοῦ ἐξηγήθη τὴν κατάστασιν τῶν τοῦρκων εἰς Θήβας, τὸν ἐδιεύθυνα εἰς τὸν Ὑψηλάντην ὅπου εὕρισκετο εἰς τὴν Πέτρα διὰ νὰ ἐξηγηθῇ καὶ εἰς αὐτόν, ὕστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ἐπανῆλθεν ὁ Παπαγιαννάκης καὶ τότε ἔγεινε ἀπόφασις νὰ κινήθοῦμεν. Ὁ Ὑψηλάν-

της ἦλθεν εἰς τὸ Κόκκινον, ὅπου καὶ ἐγὼ ἤμουν, τὸν ἠκολούθησαν ἡ φρουρά του, ὁ Λιακόπουλος, μέρος τῆς χιλιάρχιας τοῦ Χατζῆ Πέτρου καὶ ὁ Ρούκης· ἐκινήθημεν διὰ τὰς Θήβας καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐκινήθη καὶ ὁ Γκριτζιώτης, Δουβουνιώτης καὶ Ράγκος καὶ διευθύνθησαν διὰ τὸν Ἀνηφορίτην. Ἐμεῖς αὐθημερόν ἐπήγαμεν εἰς τὰς Θήβας καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐτοποθετήθημεν εἰς τὸ ἡμισυ μέρος τῆς πόλεως καὶ εἰς τοὺς Μύλους, οἱ δὲ Τούρκοι ἦτον τοποθετημένοι εἰς τὸ Πυρῆ καὶ τὸν Ἀγρίον Θεόδωρον καὶ εἰς τὸν Πύργον τῆς Πόλεως τὴν δὲ πρωΐαν ἀρχισαν ἀκροβολισμοὶ ἀπὸ διαφορὰ μέρη, ἀλλ' ὅχι πεισματώδεις. Ὁ Φιλήμων ἐστάθη εἰς Νεὺπακτον παρὰ τοῦ Στρατάρχου διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ μᾶς φέρῃ τὸ ἱππικὸν ὅπου ἐκεῖ ἔμενον ἀργόν, ἐπέστη λοιπὸν καὶ ἐκίνησε καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἐμπρὸς τοῦ ἱππικοῦ. Οἱ Τούρκοι καθημερινῶς ἱππεῖς ἐβγαίναν εἰς τὸν κάμπον τὸν ἀριθμὸν 600 καὶ ἐσύνανζαν τροφάς· ἀφοῦ οἱ ἐδικοί μας ἐφθασαν εἰς τὴν Πέτρα ἐσυνομιλήσαμεν νὰ ὑπάγω ἐγὼ μὲ τετρακοσίους πεζοὺς νὰ φέρω καὶ τοὺς ἱππεῖς ὅπου ἐγὼ ἤθελα, νὰ μένωμεν προφυλαγμένοι ὅπως οἱ Τούρκοι ἐβγουν κατὰ τὴν συνθήκην τῶν ἔσταιλα δύο πεζοὺς καὶ ἔφεραν τὸν Χατζῆ Χρῆστο μὲ τὸ ἱππικὸν μίαν ὥραν πρὶν νὰ φέξῃ εἰς τὸ Καναβορι ὅπου καὶ ἡμεῖς εἴμεθα τοποθετημένοι. Ἐμείναμεν ἐκεῖ ἱκανὴν ὥραν, ὅπου ἐπροχώρησεν ἡ ἡμέρα, καὶ οἱ Τούρκοι κατὰ τὴν συνθήκην αὐτῶν ἐβγήκαν ἱππεῖς καὶ πεζοὶ ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ ἐπροχώρησαν περίπου μίαι καὶ ἡμισεῖς ὥρας εἰς τὸν κάμπον καὶ ἀρχισαν νὰ συνάζουν τροφάς καθὼς καὶ ἔκτοτε· τότες ἐβγήκαμεν καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὸ ταμποῦρι τοῦ ἐχθροῦ· ὥς νὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ Τούρκοι καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσουν διὰ τὸ ταμποῦρι τοὺς μόλις εἶχαμεν φθάσει καὶ ἐμεῖς· τοὺς ἐβαστήξαμεν ἔξω τοῦ ὀχυρώματός των καὶ ἐγένετο πόλεμος πολλὰ πεισματώδης καὶ ἀπελπιστικός. Ἐγενήκοντα ἐπὶ ἀλογα ἐπήραμε μὲ ταῖς σέλαις, ἀφοῦ ἐφονεύθησαν οἱ ἱππεῖς, ἐξωγρήσαμεν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πεζοὺς. Ἀνθρώποι καὶ ζῶα φονευμένα ἀγνοῶ τὸν ἀριθμὸν, ὅς ἐνοήσῃ μόνος τοῦ τίς, ἐνῶ μὲχρι σήμερον τὰ ὅσα αὐτῶν ὑπάρχουν ἐντὸς τοῦ ἄκρου τῶν περιβολίων τῶν Θηβῶν. Ἡ μάχη αὕτη ἐπροξένησε τόσον φόβον εἰς τοὺς ἐχθρούς, ὥστε ὅπου δὲν ἐτολμοῦσαν πλέον νὰ ἐξέλθουν τῶν ὀχυρωμάτων των· ἔστειλαν καὶ εἰδοποίησαν τὸν πασά τῆς Εὐρύπου διὰ νὰ τοὺς προσθάσουν βοήθειαν καὶ τροφάς· μαθὼν τοῦτο ἐπήγαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἑκατάλαθαμεν ἐμπρὸς τὸ μισοβοῦνι διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσωμεν, ἦλθαν τὸν ἀριθμὸν 400 ἀπὸ τὰς Θήβας μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἤθελαν προσθάσει καὶ οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὴν Ριτσόνα, ἀλλ' οἱ τῆς Ριτσόνας ἀργήσαν καὶ ἐχτυπήθημεν μὲ τοὺς 400 μόνον, ἐφονεύσαμεν πενήτηκοντα ἐξ αὐτῶν ἀπὸ δὲ τοὺς ἰδιوكοὺς μας ἐφονεύθησαν ὁ Ἡμπαχώρης ἐκ Τριπόλεως καὶ εἰς Μιχαλὴς ὀνομαζόμενος, ἀμφότεροι ἱππεῖς. Μετὰ τὴν μεσημβριάν ἐφθασαν ἀπὸ τὴν Ριτσόνα σῶμα ὀλόκληρον ὑπὲρ τὰς ἐξ χιλιάδας, δὲν εὐρέθημεν

καὶ ἡμεῖς συγκεντρωμένοι καὶ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τοὺς ἐμποδίσωμεν, διότι εἴμεθα ἐγὼ, ὁ Σπυρομήλιος καὶ Σκουρτανιώτης καὶ ὀλίγοι ἱππεῖς. Ἀφοῦ οἱ Τούρκοι ἀπερρασάν ἐκινήσαμεν ἀμέσως διὰ τὰς Θήβας ὅπου καὶ ἐμείναμεν εἰς τὰ ὀχυρώματά μας, τὴν δὲ πρωΐαν μᾶς ἐπέπεσαν οἱ Τούρκοι· ἐδιδραστήθη πεισματώδης μάχη ὑπὲρ τῶν τεσσάρων καὶ ἡμισεῖς ὥρων, δὲν ἐφονεύθησαν ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἐφονεύθησαν ἀπέξω τοῦ Πυρίου. Αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἰδοποιήθημεν παρὰ τοῦ Καρατάσου εὐρισκομένου εἰς Θερμοπύλας, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἀσηλάν-μπεης ἀπὸ τὴν Λακίαν πρὸς βοήθειαν τῶν Τούρκων μὲ στρατὸν περίπου 5 χιλιάδας, ὁ Καρατάσος μὴ ἔχων τὸ ἀνάλογον σῶμα δὲν ἀντεστάθη καὶ ἡ θέσις ἔμεινε κενὴ καὶ ἀπερᾶσεν ὁ Ἀσηλάν-μπεης ἀμαχητὶ· ἐμεῖς κατ' ἐκεῖνο τὸ ἐσπέρας ἐτραβήχθημεν εἰς τὸ πρόποδον τοῦ βουνοῦ πρὸς τὴν Κάζαν· ἀπ' ἐκεῖ διηυθύνθημεν διὰ τὴν Πέτρα καὶ ὀχυρώθημεν, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐφθασε καὶ ὁ Ντσακάγας καὶ ὁ Ἀσηλάν-μπεης· ὁ Ντσακάγας ἐζήτησε νὰ ἀπεράσῃ διὰ συνθήκης ἀλλ' ὁ Ἀσηλάν-μπεης τὸν ἐπρότρεψεν λέγοντάς του, ὅτι ἐγὼ πηγαίνω ἐμπρὸς καὶ τοὺς σηκώνω ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ταμποῦρια ὅπου βλέπετε, καὶ ἡ ἐνδοξότης σου ἀπερνᾷ· καθὼς καὶ ἦλθεν μὲ ἀπόφασιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κάμῃ τίποτε καὶ ὀπισθοδρόμησεν μὲ μεγάλην τοῦ ζημίου· μετὰ ταῦτα βλέποντας ὁ Τζακάγας, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ περάσῃ, ἔστειλεν ἀνθρώπους τοὺς καὶ ἐζήτησε νὰ συνθηκολογήσῃ καὶ τὴν συνθήκην ταύτην τὴν ἐσύνταξεν ὁ κ. Ἰωάννης Φιλήμων κατὰ διαταγὴν τοῦ στρατάρχου. Αὕτη ἦτο ἡ ἐνδοξὸς καὶ τελευταία συνθήκη μετὰ τῶν Τούρκων.

Π: Ὡς μὲρροῦσας

ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ¹

Συνίκα· ἐδὲ σελ. 103.

ΜΕΡΟΣ Α.

Φιλέλληνες ἀποθανόντες κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἢ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1860.

233. SASSEN DE (ΔΕ ΣΑΣΣΕΝ).

(Ἐκ Σουηδίας· ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ ἐξ ἀσθενείας τὴν 19 Φεβρουαρίου 1824).

Ἀπέθανεν ἐκ τῶν πληγῶν, ὅς εἶχε λάβει παρὰ Σουλιωτῶν τινῶν τῆς φρουρᾶς.

✱

234. SCANDAL WILLIAMS. (ΓΟΥΑΙΕΛΜΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛ).

(Ἀγγλος· ἀπέθανε συνεπείᾳ τραυμάτων ἐν Λουτρακίῳ τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1827).

Υπολοχαγὸς τοῦ ναυτικοῦ ἐπὶ τοῦ βρικίου ὁ «Σωτήρ». Εἶχε θανασίμως πληγῶν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῆς Ἀμφίσσης εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1827.

✱

235. SCARPA JOSEPH (ΙΩΣΗΦ ΣΚΑΡΠΑΣ).

(Ἐκ Σαλέρνης τῶν Δύο Σικελιῶν· ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Κρανιδίῳ τῇ 1829).

Ἄλλοτε ἀξιωματικός. Υπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν.

✱

236. SCHEPPHANN (ΣΕΠΠΑΝ).

(Ἐκ Naumbourg τῆς Πρωσίας· ἐφονεύθη ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 11 Ἀπριλίου 1827).

Ἐφονεύθη εἰς τὴν ἐξοδὸν μὲ τόσσα ἄλλα ἥρωικά θύματα τοῦ φοβεροῦ δράματος.

✱

237. SCHILCHER (ΣΙΑΧΕΡ).

Βιναρός· ἀπέθανε τυχαίως τῇ 1827).

ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Heidech. Ἀπέθανε δὲ ἐκ πληγῆς ἣν ἔλαβε ὑπὸ φίλου του κυνηγοῦντος καὶ ὅστις μεγάλην ἀπελπίσιν ἤσθάνθη διὰ τὸν θάνατόν του.

(Ἐπειτα συνέχισαι).

Η ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑ¹

(Μετάφρασις).

Συνίκα· ἐδὲ ἀρθ. 104.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Τότε συνήντησε τὸν Πέτρον Τζανῆν, φιλόδοξον μὲν ἄνδρα, ἀλλὰ πολὺ κατώτερον βαθμὸν φέροντα ἐν τῇ αὐστριακῇ στρατῷ. Ὅταν κατόπιν ἐπρόκειτο περὶ ἐκτελέσεως τῶν σχεδίων καὶ περὶ ἀναπετάσεως τῆς σλαβικῆς σημαίας αἱ πλεῖστοι ψῆφοι ἔκλινον νὰ ἀναγνωρίσωσιν, ὡς ἀρχηγὸν τῆς ἐπιχειρήσεως τὸν Παῦλον Μπαχβίτς, τὸν συμπολεμιστὴν τοῦ Κοσκιούσκου. Ἀλλ' ὁ Παῦλος προβάλλων τὴν ἡλικίαν του καὶ τὰς ἀδυναμίας τοῦ γήρατος μετήγαγε πάσας τὰς ψήφους ὑπὲρ τοῦ Πέτρου Τζανῆ, ὅστις ἐν ὄσφ ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ ἐθιράμβευεν ἐντελῶς· εὐθὺς δ' ὡς ἐμεθύσθη ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἠκολούθησε τὰς ἰδίας του ἐμπνεύσεις ἐπεσώρευσε ἀλλεπαλλήλους ἀποτυχίας ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν του.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἀμοιβαία θέσις τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὅταν ὁ Πέτρος Τζανῆς ἠπειλήσε καὶ ὕβρισε μάλιστα τὸν Παῦλον. Ἐνώπιον τῆς ὥχρᾶς τοῦ γέροντος μορφῆς καὶ τῶν ἀναμνήσεων, ὅς ἐνέπνευσεν, ὁ Σκλαβῶνος, μετριάζων τὸ ὄργιλον τῆς φωνῆς του, εἶπε·

— Ἰσως εἶχον ἄδικον νὰ παραφερθῶ, ἀλλ' ἡ ἐπιχειρήσις μας ἀπέτυχεν ἤδη· θὰ εἶναι πλησίον τοῦ θεῖου του καὶ θὰ προσεκλήθησαν πρὸς βοήθειαν τοῦ πύργου ὅλοι αἱ περίξ στρατιωτικαὶ ἀρχαί· αἱ δυνάμεις μας εἶναι ἀσθενεῖς νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐκδίξιν κατὰ τοσούτων ἐχθρῶν· ἡ ἐπιχειρήσις ἀπέτυχε.

— Ὅχι, Πέτρε, εἶπε τέλος ὁ Παῦλος διακόπτων τὴν σιωπὴν, ὁ κόμης Γεώργιος Ἀρστὰν δὲν εὐρίσκεται παρὰ τῷ θεῷ του· εἶναι εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

— Τί λέγεις; αὐτὸ ἔπρεπε νὰ μ' ἀναγγείλῃς πρῶτα.

— Μ' ἀφῆκες τὸν καιρόν;

— Συγγνώμην, γενναίε μου σύντροφε· ἀλλ' ἴδωμεν εἶναι ἐδῶ ἀκόμη ὁ αἰχμάλωτος;

1. Ἐξ ἀνεδότου συγγράμματος τοῦ φιλέλλητος Ἑρρίκου Φορτζη.

1. Μυθιστορία τοῦ κ. X. B. Saintine.

